

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2999 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECC

Avstrijska ustava

Komaj je bila proglašena nova avstrijska ustava, ki je bila tako dolgo napovedovana in v vsej Evropi, posebno pa še v Avstriji, tako težko pričakovana, že so se ob njej razdelili duhovi na levo in desno: na tiste, ki jo proglašajo za navadno fašistično ustavo, ki jemlje državljanom bitne človečanske pravice, in one, ki vidijo v njej nadvse posrečeno sintezo demokracije in državne avtoritete. Ker cmi in drugi jemljejo dokaze za svojo trditve iz ustave same, se nam je zdelo pravilno, da bomo našim čitateljem točno informiramo o besedilu ustave, kakor je bila 1. maja uzakonjena. Pri tem pa si bo vsak inteligenten čitatelj že sam brez predsodkov mogel ustvariti svojo sodbo. Pravi značaj ustave, tako mislimo, se bo kmalu pokazal po duhu, v katerem se bo izvajala. Kajti izkušnje so nas naučile, da smo postali skeptični in nezaupljivi do pisane črke. Zlasti po vojna doba pozna več ustav, kjer so narodu na papirju garantirane vse mogoče državljanske in človečanske pravice, pa ljudstvo v resnici trpi pod diktaturo razmeroma maloštevilne in neodgovorne kliše — tako, da ima drugod, kjer vlada po črki avtoritaren režim, ljudstvo pri javni upravi v resnici več besede. Absolutnih pojmov v politiki žal nimamo in je blaginja naroda končno pri vsakem režimu odvisna največ od zmoglosti, poštenja in pravičnosti tistih, ki vladajo. Razlika je le v tem, da je v državah, kjer vlada resnična demokracija, lažje izmenjati politično vodstvo kakor pa v diktatorskih režimih.

Kakšna je torej nova avstrijska ustava? Nedvomno je uzakonjen avstrijski režim, ki daje vladi zelo veliko moč in dalekosežna pooblastila; ljudstvo ni sicer izključeno od sodelovanja pri zakonodaji, toda to sodelovanje se vrši v drugi obliki, kot je običajna pri formalni demokraciji.

Predvsem pozna nova ustava štiri posvetovalne organe: Državni svet, ki obstoja iz 40—50 članov zaslužnih in značajnih državljanov, katere imenuje zvezni predsednik za dobo 10 let. Deželni svet obstoja iz dveh odposlancev vsake dežele, to je deželnega glavarja in finančnega referenta. Interese Cerkve, znanost, umetnost, vzgojo družine in mladine bo zastopal kulturni svet, ki bo štel 30 do 40 članov. Končno imamo še Zvezni gospodarski svet, sestavljen iz 70 do 90 zastopnikov posameznih gospodarskih stanov v državi.

Iz teh štirih posvetovalnih organov je sestavljen Zvezni svet (Bundesrat), ki ima 59 članov in sicer jih vanj delegira 20 državni svet, 9 deželni svet, 10 kulturni svet in 20 gospodarski svet. Zvezni svet je torej tisti forum, kateremu bo vlada predlagala zakonske osnutke, ki jih je pripravila. Zvezni svet vladne predloge ali sprejme ali pa odkloni, ne more jih pa po svoji volji spreminjati.

Za takšen parlamentaren način nimamo dotedaj še prav nikjer primere. Avstrijski vladni listi naglašajo, da bodo s tem odgovorni organi prisiljeni k skupnemu sodelovanju. Je pa s tem dana vladi velika oblast v roke, ker edinole ona sama more postaviti zakonske predloge. Zvezni svet torej ni zgolj posvetovalen organ, toda sklepiti bo smel le o zakonskih predlogih, ki mu jih bo predložila vlada.

Ustava pa daje vladi tudi izjemne pravice (Notrecht). V izjemnih slučajih, ki so predvsem nujnega gospodarskega značaja, sme vlada izdati zasilne naloge z zakonsko močjo, tiskati pa se ne smejo kakršnihkoli ustavnih določb. Samo zvezni predsednik sme po novi ustavi spreminjati posamezne ustavne določbe, a zopet ne temeljnih, kakor je n. pr. državna oblika. Zasilne naloge je treba pozneje predložiti zveznemu svetu. Zvezni predsednik ima pravico razpuščati ustavodajne organe, ali pa podaljšati njihovo funkcije dobo.

Popolno neodvisno od vlade in predsednika pa je sodstvo in vse sodne odločitve.

Federativne pravice dežel so po novi ustavi deloma okrnjene. Dosedaj je deželnega glavarja volil deželni zbor. Poslej pa bo imel le pravico, staviti terno predloge, glavarja pa bo imenoval sam državni predsednik. Pač pa mora deželnega glavarja opoklicati državni predsednik, ako zahteva to kvalificirana večina v deželnem zboru. Tudi za deželne zore niso predvidene splošne volitve, ampak bodo v njih zastopani delegati gospodarskih stanov in pa zastopniki kulturnih interesov. Zakonodajna pot je ista kot pri zveznem svetu. Deželna vlada bo predložila zakonske osnutke, deželni zbor se o njih v nejavni sejah posvetojuje in lahko tudi predlaga spremembe.

Ni bistvenih sprememb ne vnaša nova ustava v občinsko samoupravo. Župane volijo občinski odbori, potrjuje pa jih okrajni glavar.

Ustava predvideva velike naloge in velik delokrog za stanove, kadar bodo organizirani. Tedaj bodo prevzeli v svojo upravo marsikaj, kar ima sedaj v svojih rokah državna uprava. Koncentracija stanovskega življenja je pravilno usmerjena po deželah, ne centralistično v državno centralo. Sele z zgraditvijo in samoupravo stanov bodo tudi dežele dobile potrebno in odgovarjajočo avtonomijo.

To so torej glavni obrisi nove ustave, ki v Avstriji uvaja avtoritaren režim, dasi v mnogočem različen tako od italijanskega kakor nemškega fašizma. Fašizem ga ne moremo imenovati, ker mu manjka dveh stvari, ki bistveno označujejo fašizem. Najprej nima Führerja ali duceja v fašističnem smislu, ki iz samega sebe, iz svoje metafizične nadvrednosti in notranje zakonitosti, ki si jo umišlja, izvaja oblast, in radi tega tudi od naroda zahteva nekakšen božanski kult. Kanceler Dollfuss gotovo nima pretenzij, da bi postal idol Avstrije. Knez Starhemberg pa je šef razmeroma male, gotovo ne v narodu zasidrane stranke, in še ta likvidira po novi ustavi. Poleg tega ni človek, ki bi krog sebe ustvarjal mistično razpoloženje. Starhemberg je bolj sredstvo, kot pa namen in cilj. Glavni je Dollfuss, ki je ne-

Češkoslovaška republika si utrjuje svoj položaj in svojo moč v Evropi

Ves svet naj ve, da je Češkoslovaška republika edina in da se nihče na svetu ne sme dotakniti njenih mej, ki so postavljene za vse čase

Ni dolgo tega, kar je bila še vsa javnost v češki deželi razburjena radi lanskim manifestacij v Nitri, kjer so Slovaki po svojem voditelju Hlinki in drugih zastopnikih odločno zahtevali avtonomijo za Slovaško. Takrat se je oglašila češkoslovaška osrednja vlada sama, češ, da so Slovaki zagrešili čin, ki bi se mogel spričo aspiracij Madjarske na Slovaško tolmačiti v državi neugodnem smislu. Posamezni ministri in politiki pa so imeli govore in podajali izjave, kjer so Hlinko in ostale slovaške voditelje malodane dolžili veleizdaje. Posebno pa je rohnelo češko časopisje, predvsem izvestni organi, ki niso štedili v direktnih očitkih, da avtonomistične zahteve Slovakov in, razume se, tudi podkarpatskih Rusov pomenjajo ali vsaj pospešujejo revizijo.

Danes pa je očitno zavel drugi veter. Nedavno je imel Hlinka v sami zlati Pragi velik shod, na katerem je, kakor se to sicer samo po sebi razume, odločno zavrnil očitke separatizma. Slovaki so za skupno češkoslovaško državo in zahtevajo samo, kar jim je prezident Masaryk v konvenciji v Pittsburghu slovesno obljubil: da dobijo avtonomijo. Revizionistične namene in aspiracije Madjarske Slovaki ogorčeno odklanjajo in hočejo močno češkoslovaško državo, ki bo kljubovala vsem sovražnim naklepom. Po tem shodu se je vršila po praških ulicah manifestacija, na kateri so Slovaki nosili svoje zastave in vzklikali slovaški avtonomiji. Topot jim tega ni nihče branil in tudi noben časopis se ni oglašil proti temu, kar je gotovo jako značilno.

Ta preobrat v češkem mnenju je popolnoma naraven in razumljiv. Merodajni činitelji so uvideli, da je globlja konsolidacija in okrepitev češkoslovaške državnosti najbolj zajamčena, če se ugodno tako Slovakom kakor tudi Ukrajincem Podkarpatske Rusije. Po narodni in deželni avtonomiji med seboj v enem samem granitno trdnem državnem čustvu, ki ne izključuje svobodišnih posameznih narodov, ampak jih v najvišji meri ščiti in neguje, krepko povezan deli češkoslovaške države so najmočnejša barjara proti madjarskim revizionističnim težnjam kakor tudi proti eventualnim naklepom drugih sosedov proti češkoslovaškemu narodu in državi. Posebno sedanjim mednarodni položaj, ko tudi Poljska ni preveč prijazno razpoložena napram Češkoslovaški, z vsa silo govori za to, da se vprašanje slovaške avtonomije in avtonomije Podkarpatske Rusije, ki se je 1. 1918. slovesno obljubila pa do danes še ni izpolnila, definitivno reši, kakor to želi in zahteva narod teh dežel. Da se to vprašanje sedaj bliža resnično rešitvi, za to je dokaz, da se je takoj po konferenci s francoskim zunanjim ministrom Barthoujem dr. Beneš, torej minister, ki vodi zunanje posle države, podal v Podkarpatsko Rusijo, kjer je imel zelo važen govor za nadaljnji razvoj notranje politike CSR.

Govor dr. Beneša v Užhorodu

Dr. Beneš je imel govor v mestnem kinu Užhoroda. Najprej je pojasnil, kako je prišlo do združenja Podkarpatske Rusije s Češkoslovaško. To združenje se je izvršilo na podlagi sklepa centralnega ruskega narodnega sveta, ki se je izjavil za spojitve s CSR kot avtonomna provinca. Za spojitve z Madjarsko ni bil nihče. Zgodovina osvoboditve ter priključitve kaže, da ni bil tu merodajen

češki imperializem, ampak se je spojitve izvršila na podlagi samoodločbe narodov, ki jo je proglasil veliki ameriški predsednik Wilson. Za Podkarpatsko Rusijo so bile na razpolago za njeno politično bodočnost štiri možnosti: 1. samostojnost, 2. priključitev k Madjarom, 3. priključitev k Rusiji odnošno k Ukrajini in 4. priključitev k demokratični državi Češkoslovaški. Prišlo je do najbolj logične rešitve, to je do priključitve k Češkoslovaški. Danes je vprašanje Podkarpatske Rusije definitivno rešeno in je revizija tega vprašanja popolnoma izključena. Sedanje stanje bomo branili do poslednje kaplje krvi. To ni vprašanje samo 12.000 kvadratnih kilometrov ruskega ozemlja in njegovih 700.000 prebivalcev, ampak vse republike. Revizije ne bomo nikdar pripustili in tega dejstva bodite sigurni, kakor smo sigurni ter neomajni tudi mi v Pragi. Ne verujmo nobenim intrigam, kajti vprašanje Podkarpatske Rusije je rešeno, in sicer definitivno rešeno.

Drugi del dr. Beneševga govora se je pečal z avtonomijo Podkarpatske Rusije. Češkoslovaška je prevzela slovesno obveznost, da bo dala avtonomijo v šolskem, jezikovnem in verskem pogledu, dala zaščito manjšinam in postavila avtonomnega gu-

vernerja. Vlada te obljube ni pozabila in bo avtonomijo dosledno izvajala v sporazumu z vami. Kmalu bodo volitve v praški parlament. Do tedaj pa bodo sprejeti številni zakoni, ki bodo krog za krogom dali avtonomijo ter jo izvedli v praktičnem življenju. Češkoslovaška noče vsiljevati Podkarpatski Rusiji češke narodnosti in kulture, ampak ji hoče zagurati njeno lastno rusko, kar velja tudi za šolo. Avtonomijo dobi Podkarpatska Rusija seveda, ko bodo vse stranke politično sporazumne. Slišali smo tudi očitke, zakaj avtonomije še nismo izvedli po ustavi. Toda svoboda je bila za podkarpatski narod naravnost revolucija in niste bili pripravljeni za svobodno življenje. Poleg tega vas moram opozoriti, da je avtonomija tudi težak finančni problem. Oni, ki so nas tožili v Zenevi, da ne damo avtonomije, naj bodo prepričani, da bo Podkarpatska Rusija dobila svojo avtonomijo.

Iz govora češkoslovaškega zunanjega ministra je jasno razvidno, kako je vprašanje avtonomije Podkarpatske Rusije ozko vezano z državnimi in mednarodnimi interesi bratske češkoslovaške republike, z njeno močjo, veličino in položajem v Evropi.

Italija želi prijateljskega sporazuma s Francijo in se želi približati — tudi Jugoslaviji

Vzrok: pasivna trgovin. bilanca

Pariz, 4. maja. b. V političnih krogih pripisujejo pogajanjem, ki jih vodi sedaj v Rimu po nalogu Quai d'Orsayja predsednik zborniškega odbora za zunanje zadeve Henry Berenger, velik pomen. Pogajanja so baje tako napredovala, da ne bodo nič več potrebni tedni in meseci, ampak samo še dnevi, da se popolnoma pripravi teren za potovanje francoskega zunanjega ministra Barthouja v Rim, pri kateri priliki se bo — kakor se širijo glasovi iz Rima — podpisala francosko-italijanska prijateljska pogodba. Sestanek med francoskim zunanjim ministrom Barthoujem in šefom italijanske vlade Mussolinijem bo krona te diplomatske akcije, ki se vodi sedaj z vso živahnostjo. Takoj po sporazumu med Francijo in Italijo bo obiskal šefa italijanske vlade v Rimu tudi češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš.

Kakor doznava k tem vestem naš dopisnik se je za tak sporazum, ako se bo sklenil, zavzela Italija, ki se zadnje čase z vsemi močmi trudi, da se približa Franciji. Mussolini s svojo dosedanjjo politiko izolacije Francije in njenih zaveznikov ni uspel, zato je sedaj kurz svoje ladje preokrenil za 180 stopinj. Francija je seveda tudi za prijateljski pakt z Italijo, toda slejkoprej pod pogojem, da Italija odkrito pristane na bazo francoske politike, ki sloni na verzajski mirovni pogodbi. Zato Barthou ne bo

obiskal Mussolinija, preden ne bo obiskal Bukarešte in Belgrada, zakaj sporazum med Francijo in Italijo je mogoč le, če Italija preokrene popolnoma svojo politiko tudi, kar se tiče njenih odnosov do držav Male antante, v prvi vrsti do Jugoslavije.

Italija napeto čaka rezultata konference MA v Bukarešti

Kako velik interes ima danes Italija na tem, da se neha napetost, ki vlada med njo in med Francijo, oziroma zavezniki Francije, dokazuje tudi pisava fašističnih listov, ki so naenkrat postali prijatelji — Male antante; seveda skušajo obenem zbuditi vtis, kakor da Mala antanta išče stikov z Rimom... Fašistični listi povdarjajo v zvezi z vestmi o verjetnem obisku Barthouja v Rimu važnost bodočega sestanka zunanjih ministrov držav Male zveze v Bukarešti. Po informacijah fašističnega tiska je ta redni letni sestanek zunanjih ministrov držav, ki so članice Male zveze, največjega pomena, ker se spravlja v zvezo s poskusi, ki so se v zadnjem času storili z namenom, da se omogoči zbližanje med Italijo in Malo zvezo. Konferenca v Bukarešti pa bo po mnenju fašističnih listov lahko rodila konkretne rezultate v tem vprašanju. Že pred to konferenco pa se pričakujejo pozitivni uspehi, ki bodo pospešili akcije za zbližanje med Italijo in državami Male zveze. Ti uspehi bi se imeli pokazati že v italijansko-jugoslovanskih pogajanjih, ki se bodo vodila v Rimu glede uvoza jugoslovanskega lesa v Italijo.

Naš dopisnik pripominja k temu, da Italijo žene zadnje čase k Franciji posebne njena pasivna trgovinska bilanca, ki dan na dan pada. Italijanske finance reši lahko katastrofe samo še francoski kapital. Zato je zdaj g. Mussolini, ki je zastoj trkal na vrata Angleške banke, naenkrat postal zelo vljuden do Francije in njenih prijateljev.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno. Mestoma, predvsem južno od glavnega grebena Alp, mogoče tudi nevihte in soparno.

Nove senzacije v aferi Stavijskega

Pariz, 4. maja. k. Preiskava v Stavijskijevi aferi je zopet začela pridobivati nekoliko na znimivosti in privlačnosti. Danes je pred preiskovalnim sodnikom podal važne izjave bivši osebni tajnik Stavijskega Romagnino. V svojih izjavah je zelo težko obremenil mnogo časnika in v parlamentu, in sicer dva glavna ravnatelja dveh pariških tednikov in pa parlamentarca Renoulta, bivšega podpredsednika parlamenta Hesseja in bivšega prosvetnega ministra De Monziea, desničarskega vodilnega politika Franklina-Bouillona in pa bivšega pa-

kak simboliziran napor Avstrije, da za vsako ceno ohrani svojo samostojnost. Dollfuss se za izvedbo te svoje življenjske naloge ni zatekel ne h kakim posebnim ideologijam in tudi ne h kakim formirani stranki, da jo zaprosi pomoči in na njej zgradi oblast, ampak je črpal svojo moč in pobudo v zgodovinskem poslanstvu, ki ga ima po njegovem mnenju Avstrija, in to je: samostojna katoliška politična tvorba v osrčju Evrope. V ta namen je žrtvoval, čeprav je velik Nemeč, Hitlerjevo pangermansko idejo, ker bi vzela Avstriji samostojnost. Z ustavo je formalno vsaj onemogočil razredni boj in žrtvoval stranke, ker se je bal, da se bo iz njihovega medsebojnega spora rodil plen za druge države. Dollfuss je nasprotnik vsega, kar ogroža tradicionalno avstrijsko nacionalno dušo, ki je po njegovem prepričanju religiozna in katoliška. Ko ima pred očmi to zgodovinsko vlogo Avstrije, zbira vse, kar po njegovem mnenju služi tej ideji, ne da bi svojo osebo porival v osredje ali na nacionalni altar, kar je tako izrazil pojav v fašizmu.

Drugič ne moremo reči, da je z novo ustavo uzakonjen državni absolutizem ali državna omnipotenca, ki bistveno spada k fašizmu. Državnega predsednika volijo župani, kancelerja imenuje predsednik, kakor tudi ministre na kancelerjev predlog. Toda vlada ni odgovorna samo državnemu predsedniku, ampak odgovarja

tudi ljudstvu, ker v sporu med zveznim svetom in vlado odloči ljudstvo s splošnim glasovanjem. Tega italijanska ustava ne pozna. Državni predsednik postavlja in odstavlja kancelerja po svojem preudarku. Kanceler je torej daleč od tega, da bi mogel izvajati osebno gospodstvo nad državo, samo osebno ali pa s pomočjo kakor oboževane stranke, kakor dela to n. pr. Mussolini. Docela proti miselnosti državne omnipotence je tudi federativna ureditve države, ki je ne pozna fašizem, kateri je povsod strogo unitarističen in centralističen. Avstrijska konfederacija bo prišla bolj do izraza stoprav tedaj, ko bodo formirani stanovi, ki bodo svojo aktivnost osredotočali ravno v deželah.

Bolj kakor proti sami ustavi, je verjetno, da se bo dvigal odpor proti načinu, kako je bila uzakonjena. Iz parlamenta je bilo izključenih 71 socialističnih poslancev, in le tako je bilo mogoče dobiti kvalificirano večino za novo ustavo. Kar se je zgodilo 1. maja, je paradijdem demokratičnega režima in sploh ne vemo, čemu je Dollfussu takšna parlamentarna fikcija bila potrebna. Očitvidno ni hotel otipljivega državnega udara, a tudi po tej poti je prejšnja ustava bila le na videz respektirana.

Kanceler Dollfuss bi nam bržčas odgovoril, da je moral tako ravnati, ker ga je do tega

koraka pognala vis maior, višja sila; da je mogel voliti samo med alternativno: ali rešiti Avstrijo in pokopati demokracijo, ali pa ohraniti demokratičen režim in izpostaviti nevarnosti avstrijsko neodvisnost. — Ako je bila v resnici le ta alternativa, to je težko presoditi, ker smo se približali razburljivim dogodkom.

Z evropskega stališča, to je s stališča političnega ravnesja v Evropi, je novo ustavo treba le pozdraviti, ker bo onemogočila mnogo intrig, ki so se dosedaj igrale z avstrijsko neodvisnostjo. Mnogo manj dopadajanja bodo seveda na njej našli prijatelji formalne demokracije, zlasti, dokler korporacije — ki pravilno pojmovane nikakor ne izključujejo demokracije — ne bodo stopile v življenje. Dolgost življenja nove ustave, pa tudi Avstrije same, bo sedaj odvisna od tega, v koliki meri bo novi režim znal pritegniti najširše ljudske plasti k političnemu sodelovanju in si pridobiti odkriti prijateljev predvsem med delavstvom. Ne z diktaturo ampak z dejanji bo treba delovno ljudstvo prepričati, da je to, kar mu prinaša nova ustava, boljše od razrednega boja, ki se mu ga ponujali marksisti. Stanovski družabni red mora biti takšen, da v korporacijah delovni stanovi ne gledajo korporalizma, kjer komandira korporal in uradnik, kakor je to v fašizmu, ampak morajo biti zgrajeni na poštenosti samoupravi delovnih stanov.

Bolgarija se pridruži balkanskemu paktu - Grčija bo pa izstopila?

(Glasovi turških in italijanskih listov)

Ankara, 4. maja. b. Zaradi predvidenega obiska grškega vojnega ministra generala Kondilisa v Ankari je postala opozicija proti balkanskemu paktu v Grčiji vse močnejša, tako da se računa celo z eventualnim izstopom Grčije iz balkanskega pakta, in sicer zaradi tega, ker se je šele sedaj pokazalo, kako velike obveznosti ima Grčija še od preje napram Italiji. Tak sklep grške vlade pa bi ne našel nepriljubljenih ostalih podpisnik balkanskega pakta in se zatrjuje, da so v merodajnih krogih že storjeni resni koraki, da namesto Grčije vstopi v balkanski pakt Bolgarija. Naglašajo tudi, da je ravno dejstvo, da je Grčija podpisala balkanski pakt, najbolj onemogočilo pristop Bolgarije k temu paktu, ki je nezadovoljna predvsem zaradi tega, ker ji Grčija onemogoča z versajsko pogodbo zajamčen izhod na Egejsko morje.

Rim, 4. maja. b. Vsi tukajšnji listi objavljajo vesti, da je pri zadnjem obisku jugoslovanskega zunanje ministra Jevtića v Ankari bila upoštevana možnost vstopa Bolgarije v balkanski pakt. Tozadevni položaj se je skrbno proučil in jugoslovanski zunanji minister Jevtić je prišel v tem smislu pogajanja z Bolgarijo. Kakor poročajo fašistični listi, prevladuje v turških uradnih krogih mnenje, da bi pripravljenost Bolgarije za vstop v balkanski

pakt lahko izzvala izstop Grčije iz tega pakta. O tem bo turška vlada pričela razgovore z grškim vojni ministrom Kondilisom ob času, ko bo napravil obisk v Ankari. Uspeh teh pogajanj, ki se vodijo z namenom, da se prepreči izstop Grčije iz balkanskega pakta, bo sporeči turški zunanji minister Tefik Ruždi bej v vseh podrobnostih romunskemu zunanjemu ministru Titulescu tedaj, ko napravi uradni obisk romunski prestolnici.

Važna konferenca v Bukarešti

(Francija, Poljska, Turčija in Mala antanta)

Bukarešti, 4. maja. b. Konferenca držav Male zveze, ki je bila predvidena za sredi maja, se je odgodila po informacijah bucareštanskih listov do sredine junija. List »Dimineața« naglašajo, da ni izključeno, da se bo ravno tedaj mudil v Bukarešti francoski zunanji minister Barthou. Istočasno pride v Bukarešto tudi poljski zunanji minister Beck in Ruždi bej. Beck pride 10. maja in se bo ob tej priliki razpravljalo tudi o vojno-političnih vprašanjih. Turški zunanji minister Ruždi bej pa obišče Bukarešto 11. maja in nihče ne dvomi o tem, da se bo tedaj vršila tudi skupna konferenca med Titulescu, Beckom in Tefik Ruždi begom.

Deželna avtonomija v avstrijski Zvezni državi

Dunaj, 4. maja.

Zadnjih smo obrisali glavne poteze avstrijske nastave, ki se tičejo Zveze in njenih postavodajalnih organov. Danes navajamo, kaj določa ustava o deželah, ki pripadajo kot federaciji Zvezi. V glavnem pripadajo deželam oziroma njihovim organom iste naloge oziroma pravice v zakonodajnem pogledu kakor dosedaj. Lahko se pa stvari, za katere je pristojna Zveza, prenesejo na deželo in narobe.

Postavodajo posameznih dežel vršijo deželni zbori. Ti so sestavljeni iz zastopnikov Cerkve, šole in vzgojnih ter izobraževalnih zavodov in društev, znanosti, umetnosti ter iz delegatov poklicnih stanov vsake dežele.

Deželni zbor

voli iz svoje srede predsednika in dva podpredsednika. Deželni zbor ima dve zasedanji, eno je posvetovalno, drugo pa o zakonih sklepa. Vsak zakonski predlog se ima namreč najprej obravnavati v posvetovalnem zasedanju deželnega zbora, nakar se vnovič predloži istemu deželnemu zboru, ki se v tem primeru zbere kot sklepajoč organ. Zakon se mora skleniti v roku, ki ga določi deželna vlada. Tudi v deželnem zboru ni debata. Preden se zakon objavi, se mora predložiti zveznemu kanclerju in pristojnemu zveznemu ministrstvu ter poslani veljavni šole, če je zvezi kanceler soglasen, oziroma, če mu tekmo šestih tednov ne odreče priznanja. Zvezni predsednik pa ima pravico, da deželni zbor razpusti.

Deželna vlada

je sestavljena iz deželnega glavarja, deželnega namestnika (Landesstatthalter) in kvečjemu iz petih deželnih svetovalec. — Deželni glavarji imenuje zvezni predsednik na podlagi terne predloga deželnega zbora, kar mora deželni kanceler sopsodpisati. Zvezni predsednik ima pravico, da deželni glavarji odstavijo, mora ga pa odstaviti, če to zahteva deželni zbor s kvalificirano večino. Deželni glavarji imenuje sebi deželni glavar sam, vendar pa ga mora potrditi zvezni kanceler. — Deželni glavarji imenuje deželni svetovalec imenuje deželni glavar. Vsak član deželne vlade mora istotako kakor vsak član deželnega zbora biti star najmanj 26 let. Člani vlade ne smejo biti obremenjeni z drugimi posvetovalnimi organi. Deželni glavarji in deželni vlado podpira deželno glavarstvo, kateremu stoji na čelu prava večji upravni

uradnik, tako zvani vladni direktor, ki ga imenuje deželni glavar v soglasju z zveznim kanclerjem.

Okrajna glavarstva

so podrejena deželnemu glavarju kot predsedniku deželnega glavarstva. Tudi okrajni glavar in tisti uradnik deželnega glavarstva, ki so mu poverjeni posli javnega reda in varnosti, se ne moreta imenovati od deželnega glavarja drugače kakor s pristankom zveznega kanclerja. V kolikor deželni glavar upravlja posredno zadeve, poverjene od zvezne uprave, je seveda popolnoma odvisen od zvezne vlade in pristojnega zveznega ministra.

Tam, kjer obstoja zvezna policija, ne sme obstojati nobena druga.

Šolske zadeve

vodi z izjemo visokih šol, ki spadajo pod upravo zveze, dežela, v kolikor se tiče eksekutive, po posebnih oblastvih, to je po deželnem, okrajnem, krajevnem in šolsko-nadaljevalnem svetu, ki so sestavljeni iz vseh interesentov. Predsednik deželnega šolskega sveta je deželni glavar, v okraju okrajni glavar, v občini pa župan. Posebni ministerjalni uradnik ima pravico, da nadzoruje stanje in delovanje vseh srednjih in osnovnih šol, ki jih neposredno upravlja dežela sama.

Občinska uprava

Mesta, ki imajo več kot 30.000 prebivalcev, lahko dobijo po deželnem zakonu mestni svet, kateremu se poverijo tudi zadeve okrajnega glavarstva (deželni neposredno podrejena mesta).

Organa občine sta občinska skupščina in župan. Dežela lahko da županu ob strani občinski svet, ki sme obstojati kvečjemu iz petih članov-občinskih svetovalec. Te občinske svetovalec izvoli občinska skupščina. Občinskim uradom občin, ki imajo več kot 10.000 prebivalcev, mora biti na čelu prava večji upravni uradnik, ki ga mora potrditi deželna vlada. Delokrog občine je lastni in od zveze ter dežele poverjeni. Župana izvoli istotako občinska skupščina, mora ga pa potrditi okrajni glavar, v neposredno deželi podrejenih mestih pa deželni glavar.

DUNAJ TVORI SAM ZASE DEŽELO

z županom, podžupanom, dunajskim meščanstvom kot svojim zastopstvom, magistratom in magistratnim direktorjem, okrajnimi glavarji in okrajnimi zastopniki. Župana imenuje zvezni predsednik sam na terne predlog dunajskega meščanstva.

Ženske za svoje interese

Belgrad, 4. maja. m. Na bodočem kongresu Narodne ženske zveze, ki bo 22. maja v zdravilišču Koviljači, bodo predstavnice raznih ženskih združenj ponovno pretresale znano uredbo o ženah v državni službi in bodo sprejele tudi resolucijo, ki jo je do sedaj podpisalo že 9870 žena, in jo predložile vladi in narodnemu predstavništvu.

Afera „Edinosti“

Zagreb, 4. maja. k. Kakor doznavamo, je bila danes vročena obloženica proti ravnatelju »Edinosti« Francu Kendi in Ignacu Kristofču. Tretji krivec Živković je pred kratkim v bolnišnici umrl. Oba sta obtožena po §§ 334 in 337 k. z., ki predvideva kazno do 10 let robije. Razprava se bo pričela še pred sodnimi počitnicami in bo ta afera ena največjih v povojni Jugoslaviji.

Belgrajske vesti

Belgrad, 4. maja. m. Pred kongresom Irgovskih združenj, ki bo kakor znano 12. in 13. maja v Skoplju, je Zveza trgovskih združenj iz Belgrada te dni razposlala okoliščno vsem ostalim zvezam, v kateri jih poziva, naj se v čim večjem številu udeležijo kongresa.

Belgrad, 4. maja. m. Kakor čujemo iz tukajšnjih književnih krogov, bo koncem tega meseca v Belgradu razstava bolgarske knjige, v jeseni pa bo v Sofiji razstava jugoslovanske knjige.

Potres

Trst, 4. maja. c. Danes so potresomeri tržaške seizmografske postaje zaznamenovali strašno potresno katastrofo 7800 km daleč od Trsta v severovzhodni smeri. Potres je moral najhuje prizadeti zapadno Kolumbijo. Potresomeri so zaznamenovali potres 3 in pol ure.

Popolna zmaga Ibn Sauda

Kairo, 4. maja. TG. Vesti o smrti džemanskega kralja niso resnične. Kralj ima namen, da osebo na čelu svojih čet brani prestolnico svojega kraljevstva Sanaa pred kraljem Hedžasa. Po drugih vestih pa so hedžaske čete Ibn Sauda že zasedle Hodejdo in druga džemanska mesta. Na vsak način je gotovo, da bo Ibn Saud Džemen zavzel. Angleška križarka »Pensance« je prepeljala Evropejce iz Sanae na otok Kamaran. Angležem zmaga Ibn Sauda ni všeč, ker ogroža njihovo posest Aden.

Pomen našega Primorja in pomorstva za naše plačilno bilanco

Poleg izvoza in uvoza vplivajo na plačilno bilanco države še razni drugi faktorji. Med temi igra pri državah z lastno morskoro obalo pomorski promet tisto vlogo, ki si jo je dotična država odločno priznala kot gospodarsko umelo stvariti. Ni indiferecen, če prevažajo izvozno in uvozno blago v prometu čez domače luke lastna paroplovna podjetja, ali pa tuja. Zneski, ki jih plačujejo gospodarstvom tujim paroplovnim podjetjem kot tovarnino ali prevoznino, vplivajo neugodno na plačilno bilanco napram inozemstvu, ker predstavljajo odток tujih plačilnih sredstev. S čim večjim razvojem lastne paroplovne in s smotno pomorsko prometno politiko je mogoče ta odток deviz do skrajnosti omejiti, oziroma spremeniti v narodnogospodarski aktivum.

Kot klasični primeri naj nam v tem pogledu služijo poleg velikih pomorskih sil tudi male države kot Norveška, Holandija in Grška. Spričo našega siromaštva na kapitalu so dosedanj napori naših paroplovnih podjetij, da bi uveljavili jugoslovansko zastavo v mednarodnem pomorskem blagovnem prometu priznanja vredni.

Razvoj in procvit našega pomorskega potniškega prometa je pa ozko zvezan z vprašanjem tujkega prometa, ki predstavlja velevažno komponento naše plačilne bilance. Za našo od prirode z nepopolnimi, lepotami tako obdarjeno obalo moramo smatrati ugoden razvoj turizma v vseh njegovih variantah kot vitalni problem, ki zamore kot nobena druga panoga, gospodarsko dvigniti vse naše kraje ob Jadranu. Naravni predpogoji za to so dani v izobilju, ker v pogledu naravnih krasot ne more z našo riviero tekmovali ne francoska Côte d'Azur, niti njej sosedna italijanska obala. Poleg tega imamo številne starodavne spomenike, izredne zgodovinske in umetniške vrednosti.

S tem, da se v prvi vrsti mi Jugoslovani zavedamo lepote našega Jadrana in posejamo njegova kopališča, mesto da bi nosili svoje dragocene devize v inozemstvo, bomo omogočili razvoj hotelske industrije na jadranski obali in obenem pripomogli paroplovnim družbam, ki oskrbujejo osebni promet med našimi lukami, do boljših uspehov. Čim več dobrih hotelov z modernim komfortom in čim boljše prometne zveze bomo imeli, tem več inozemskih gostov bomo pridobili, ki bodo prihajali k nam v svrhu okrepitev zdravja, oddiha, zabave ali znanstvenih študij. S tem bo že dosedanj dotok tujih plačilnih sredstev močno narasel in ugodno vplival na plačilno bilanco naše kraljevine.

Konferenca lesne industrije

Belgrad, 4. maja. m. Kakor smo že poročali, bo 6. t. m. tukaj konferenca predstavnikov lesne industrije iz Avstrije, Romunije, naše države in zastopnikov eksporta ruskega lesa v Italijo, na kateri se bodo pretresali vsi momenti, ki so nastopili na svetovnem lesnem tržišču.

Ker je gospodarska kriza izmed vseh panog gospodarstva najbolj zadela lesno industrijo, so se predstavniki lesne industrije iz naše države, Romunije, Avstrije, Češkoslovaške in Poljske sestali že 1. 1932 na Dunaju in so tedaj ustanovili stalen komitet interesiranih držav s ciljem, da na temelju medsebojnega sporazuma in sodelovanja delajo na rešitvi krize za plasiranje lesa. Po ustanovitvi tega komiteta so se takoj pokazali prvi uspehi in se je sklenil aranžman med Romunijo, Avstrijo in Češkoslovaško za lesno tržišče na Madjarskem. Pri tem aranžmanu naša država ni mogla sodelovati, ker bi pred tem morala izvršiti reorganizacijo, ki bi jo stala več, kakor pa bi znašala vrednost izvoznega lesa. Nato se je skušalo skleniti aranžman za izvoz lesa v Italijo, katere glavni dobavitelji so Avstrija, Jugoslavija, Rusija in Romunija. Zastopniki teh držav so na konferenci, ki je

Ne smemo pri tem pozabiti še na eno dejstvo, ki je za naše pomorske kraje izredno važnosti. Izseljence z teh stranskih krajev najdemo v Južni in Severni Ameriki, v Severni in Južni Afriki ter celo v Avstraliji. Ta negativni tujski promet je večših, ko je vladala dobra gospodarska konjunktura in tudi ugoden vpliv na našo plačilno bilanco, ker so izseljenci pošiljali v domovino svoje prihranke. Odkar je pa kriza zaje v vse kontinente, so izseljenci pošiljali izseljenci stradanje v tujih deželah, njihovi svoji pa pri nas. Vse svoje sinove bi mogla njihova rodina gruda rediti, če bi se z razvojem gospodarskih panog, za katere ima prirodne predpogoje, stvarila za to podlaga. Za vsakega, ki mu je dobrobit naroda in države na srečo naj velja načelo čim večjega dotoka in čim manjšega odтока tujih denarnih sredstev. V tem smislu naj glede naše obale veljajo sledeča pravila:

Blago, ki ga izvažamo v pomorske države, naj se prevažajo preko naših luk in na naših ladjah. Na isti način uvažajmo blago.

Posejajmo mesto tujih morskih kopališč je svoje lastne biserne ob Jadrano ter se poslužajmo pri potovanjih le svojih nacionalnih parnikov. Propagirajmo v inozemstvu obisk naše obale, opozarjajmo na naša kopališča, naše zgodovinske znamenitosti in naše sonce.

Zavedajmo se, da je naša jadranska obala last celokupnega jugoslovanskega naroda in da so njene prebivalci kri naše krvi in meso našega telesa. Če pomagamo njim, pomagamo tudi sebi.

Dr. Ivan Slokar.

Manifestacija za naše morje

Slavnostna manifestacija za čimprejšnjo upostavitve železniške zveze Slovenije z morjem po najkrajši črti se bo vršila v nedeljo dne 6. maja na Kongresnem trgu.

Sporod: Ob 10 promenadni koncert v Zvezdi, ob 11 pevski nastop Hubadove pevske Zveze in nagovori o zvezi Slovenije z morjem. Govorita tudi sušski in ljubljanski župan. Hišni posejnik so v ljudno vabljeni, da o priliki te manifestacije svoja vrata oznamujejo s kolki Jadranske Straže.

★

Zaključna družbana prireditev Jadranskega jedna se bo vršila drevi v dvorani na Taboru. Začetek ob 20. obleka promenadna. Izbrani spored izvajajo: pevski društvi »Tabor« in »Ljubljanski Zvon«, plesalka Delakova in dramski igralec Danes. Postrežba domača; zlasti opozarjamo na pristno dalmatinsko črtno iz Radoničeve kleti.

Francosko-poljsko prijateljstvo

*Varšava, 4. maja. b. Po vestih tukajšnjih listov bo Francija ob priliki obiska maršala Petaina v Varšavi dne 15. avgusta izkazala maršalu Pilsudskemu posebno čast. Maršal Petain bo prinesel maršalu Pilsudskemu izkaznico o imenovanju in insignije francoskega maršala. V zgodovini Poljske je to drugi tak slučaj. Prvi Poljak, ki je bil deležen te visoke časti, ej bil knez Josp Poniatowski.

Neurja in suša

Pariz, 4. maja. c. V južni Franciji trajajo silne nevihte. Mnogo gozdov gori.

Bukarešti, 4. maja. c. Po vsej Romuniji vlada silna suša. Vsa setev je v nevarnosti in če ne bo kmalu dežja, bo vsa žetev propadla.

Budimpešta, 4. maja. c. Po vsej Madjarski vlada silna vročina. Suša je povzročila, da bodo vse setve začele zoreti mesec dni prej. Pšenica in druge žitarice so tako dozorele, da jih bodo lahko koncem tega meseca že poželi. Nevarnost suše ni tako velika, ker po vsej Madjarski teče mnogo velikih rek, ki zemljo zadostno napajajo.

Osebnosti

Belgrad, 4. maja. m. Odlikovana sta: z redom sv. Save 3. stopnje Josip Kožuh, upokojeni profesor iz Celja, z redom sv. Save 4. stopnje Ivan Brezovšek, dirigent in vršilec dolžnosti ravnatelja belgrajske opere.

Napredovali so: v 4. pol. skup. 2. stop. Vladimir Lapujne, prof. na I. drž. realni gimnaziji v Ljubljani; Duš Kozak, prof. na I. realni gimnaziji v Ljubljani; Srečko Brodar, profesor na gimnaziji v Celju; v 3. pol. skup. Viktor Gruntau, profesor na učiteljskem v Mariboru; Filomela Šiškovč, predmetna učiteljica na II. realni gimnaziji v Ljubljani; v 6. pol. skup. Maks Stanonik, profesor na realni gimnaziji v Kočevju; v 7. pol. skup. Ivan Molinar, profesor na realni gimnaziji v Pljuju; dr. Peter Zavrtnik, profesor na III. realni gimnaziji v Ljubljani; Boris Rupnik, profesor na realni gimnaziji v Kranju; in Rajko Pirnat, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani. — Z odlokom trgovskega ministra je postavljen za pristava 8. pol. skupine v ministrstvu za trgovino in industrijo Ivan Vrtačnik, pristav iste položajne skupine pri banski upravi rbaske banovine.

G. Milojević za medsebojno razumevanje in spoznavanje

Naši novinarji v Nemčiji

Roehm za pristrano prijateljstvo med Jugoslavijo in Nemčijo

Monakovo, 4. maja. AA. Nemška vlada je priredila snoti ob 20 v luksuznih prostorih »Strich letnih dob« jugoslovanskih časnika na čast svečan banket, ki so se ga razen Jugoslovani udeležili v imenu Nemčije tudi minister in načelnik nacionalno socialističnih oddelkov Roehm, predsednik monakovske občine Filler, visoki funkcionarji stranke in mnogo uglednih Monakovčanov.

Na banketu je povzel besedo g. Roehm. V uvodu je dejal, da je sklenil priti na to večerjo takoj, ko je izvedel, da je prirejena na čast jugoslovanskih časnika. Prišel je v prvi vrsti zato, da se zahvali za vsjo pozornost in pristran sprejem, ki ga je doživel za svojega bivanja v Dalmaciji; ta sprejem je bil izredno pristran. Roehm je nadaljeval, da je vesel, ker je mogel ugotoviti, da imajo v Jugoslaviji razumevanje za Nemčijo. Prepričan je, da bodo mogli jugoslovanski časniki, katerih obiska je zelo vesel, priti do spoznanja, da so o nacionalnem socializmu razširjene vesti in o bojažljivosti Nemčije docela brez podlage. Jugoslovanski časniki bodo imeli pri svojem obisku v Nemčiji priliko videti, da predstavlja nova Nemčija združen delaven narod, ki zahteva samo svoje pravice, svoje čast in svojo svobodo. Nemški narod in njegovi voditelji so eno. Jugoslovanski narod ima razumevanje za stremiljenja nove Nemčije, ker sme tudi on biti po vsej pravici ponosen na svojo junaško zgodovino in borbo za svobodo.

Dalje je Roehm v zvezi s sklenitvijo jugoslovansko-nemške trgovinske pogodbe Brazil nado, da bi se jugoslovansko-nemški odnošaji razvijali v kar najbolj prijateljskem duhu; R temu bo brez dvoma tudi doprinesel ta prijateljski obisk jugoslovanskih časnika.

Na koncu svojega govora je Roehm dejal, čako na čast Nj. Vel. kralju jugoslovanskega naroda, godba pa je zaigrala jugoslovansko himno.

To ni prvič, je rekel g. Milojević, da Jugoslavija posluša napitnice načelnika štaba napadalnih čet in člana sedanjice nemške vlade Jugoslaviji in jugoslovanskemu narodu. Jugoslovanski narod zna ceniti prijateljstvo, to se je najbolje pokazalo pri iskrenem sprejemu, ki ga je doživel g. Roehm ob svojem obisku v Dalmaciji pri tamkajšnjem prebivalstvu.

Govorec o vtisih, ki so si jih jugoslovanski časniki pridobili v Nemčiji, je g. Milojević dejal, da duh Aleksandra I. in nemškega nacionalizma; pred katerim so kapitulirali vsi partikularisti, more biti, pravilno pojmovan, veliko bodrilo za mlade narode, ki se duhovno preživljajo svoje nacionalno stajlanje.

Dalje je govoril o pristranem sprejemu, ki so ga jugoslovanski novinarji doživeli povod v Nemčiji in posebno naglasil, da so bivši nemški bojevniki, ki so se v vojni borili zoper Srbe, postali v miru najiskrenejši zagovorniki bližjega spoznavanja med Nemci in Jugoslovani. Za to medsebojno razumevanje in spoznavanje bodo delali tudi jugoslovanski novinarji.

Na koncu je nazdravil predsedniku republike Hindenburgu in voditeljem nemškega naroda ter vzkliknil v srbohrvaščini: »Živeli!«

G. Roehm je nato prišel k g. Milojeviću in se mu najpristraneje zahvalil za njegov govor.

★

Španija in Vatikan

Madrid, 4. maja. TG. Zunanji minister Romero je danes imel sestanke z apostolskim nuncijem, s katerimi sta se razgovarjala o načrtu kontordata med Španijo in sveto stolico.

Albansko posojilo

Rim, 4. maja. TG. Zbornica je sprejela zakon, da se kraljevstvo Albanija za brezobrestno posojilo 10 milijonov zlatih frankov.

Drobne vesti

Stuttgart, 4. maja. c. 12. partija sabovskega dvoboja za svetovno sabovsko prvenstvo med Bogoljubovim in Aljechinom je po 10-urni borbi končala neodločeno.

Berlin, 4. maja. AA. Umrl je profesor Maks Friedländer, znani znanstveni delavec na polju glasbene zgodovine.

Newyork, 4. maja. c. V Brooklinu je zgorelo veliko skladišče kavčuka. Štirje delavci so zgoreli. Škoda znasa 200 milj. Din.

Jugoslavija - Nemčija

na novih potih

Važni govori v Berlinskem klubu na sprejemu jugoslovanskih časnikarjev

Berlin, 2. maja.

Danes smo jugoslovanski časnikarji bili sprejeti v Berlinskem klubu. Ta sprejem je bil bil za nas še najbolj stvaren in koristen, ker nam je pokazal tudi za nas Slovence najbolj zanimivo stvar, kar smo jih doslej tu doživeli in kar jih mogoče še bomo.

Predsednik Berlinskega kluba baron Wil-mowski je najprvo kratko in toplo pozdravil jugoslovanske goste, posebno pa jugoslovanskega poslanika dr. Baluždžića ter zastopnike nemških oblasti. Nato je nemški generalni konzul v Beogradu dr. Heinhold imel nad vse zanimivo predavanje:

Nemčija in Jugoslavija

V uvodu je omenjal stališče Nemčije do predvojnje Srbije. Nemci morajo svoje naziranje o sedanji Jugoslaviji spremeniti. Najprvo pa je treba izboljšati politično ozračje med obema državama. Nadalje bo nujno potrebno spopolniti zunanje zastopstvo Nemčije z ustanovitvijo gospodarskih oddelkov v glavnih mestih južno-vzhodne Evrope. Potrebna je tudi nemško-jugoslovanska trgovinska zbornica. Sedanja trgovinska pogodba je le začetek k ožjim nemško-jugoslovanskim gospodarskim odnosom. Na njeni podlagi bo treba doseči, da bo Nemčija bolj kupovala jugoslovanske sadje, sočivje, krmila, tobak in les. Kar se tiče lesa, bomo Nemci les za svoje potrebe lahko kupovali v Jugoslaviji namesto v Rusiji. Na drugi strani pa bo za nemško industrijo v Jugoslaviji široko odprto polje, posebno pri javnih delih, katerih je zelo veliko: treba bo graditi železnice, izvrševati melioracije, postavljati žitnice, elektrificirati deželo, izvrševati kanalizacijo in vodovode ter telefon. Posebno važno je za bodočnost te dežele graditev avtomobilskih cest ter plovnost Morave in Vardarja, s čimer bi bila dosežena zveza z Egejskim morjem. Predavatelj nato opisuje naravne zaklade Jugoslavije, njene rudnike ter opozarja, da bi nemški kapital imel priložnost izkoristiti velike železne in zlate zaklade na macedonskih tleh. Za vse to bo potrebno mnogo manj kapitala, kakor smo ga vrgli v Rusijo. Domače jugoslovanske banke delajo z velikimi težavami, medtem ko so razmere pri inozemskih bankah mnogo boljše. Popolnoma pa manjka v deželi kake nemške banke. Ta bi bila zelo potrebna, ker bi se z njo zelo okrepilo zaupanje nemških gospodarskih krogov v balkansko trgovino. Pri vsem tem je treba stremeti za to, da bi se časopisje medsebojno v teh zadevah podpiralo. Važno bi bilo tudi za politično in gospodarsko zblizanje, ko bi več mladih Jugoslovancev prihajalo študirat na nemške univerze. Med obema narodoma se razvijajo prijateljska čustva in političnih sporov med njima ni. Zato smemo upati, da se bo po gospodarskem zblizanju doseglo tudi politično prijateljstvo obeh narodov.

Nemško gospodarstvo in podonavske države

Upravitelj državne centralne nemške industrije dr. Herle je nato pozdravil jugoslovanske goste ter poudaril srečno naključje, da so se gostje iz Jugoslavije sešli z vodstvi nemškega gospodarstva istega dne, ko je bila podpisana trgovinska pogodba, katere je nemško-jugoslovanske gospodarske odnose postavila na docela novo podlago, in s katero se pričena najbrže dolga doba iskrenega sodelovanja. Naglašal besede, ki jih je nemški državni kancler že lansko leto izrekel, ko je dejal: »Vrat v svet si počemo zapreti!« Ce bomo negovali zunanjo trgovino med na znotraj zdravimi in močnimi narodnimi gospodarstvi, bomo s tem bistveno pripomogli k olajšanju brezposelnosti. Podonavske dežele so nam pogosto očitale, da jih Nemčija zanemara v korist prekmorskih dežel. Tega pa je bil kriv trgovsko-politični sistem prednostnih carin, kar pa je bilo ravno tako v škodo Nemčiji kakor podonavskim deželam. Tu taintam so kmetje trpeli zaradi pritiska cen od prekmorske strani, tu taintam je bila posledica prezadolženost kmetov. Srednja Evropa ima skupno gospodarsko usodo. Zato moramo v bodoče skupno sodelovati. Evropska

celina ima več gospodarskih središč: srednja Evropa okrog Nemčije, zahodna okrog Francije, severna Evropa okrog Anglije in južna Evropa okrog Italije. V srednjeevropski skupini pa so Nemčija in podonavske dežele prav posebno tesno povezane. Iz tega tudi sledi potreba sodelovanja Nemčije z Jugoslavijo in drugimi podonavskimi državami, kamor naj Nemčija prodaja svoje industrijske izdelke in kjer naj zopet kupuje južno-evropska živila in sirovine. V tem prizadevanju po ožjem gospodarskem sodelovanju s Podonavjem pa ne smemo videti kakih imperijalističnih namenov. Saj je nova Nemčija vedno poudarjala le zgolj gospodarsko in prijateljsko sodelovanje. Gospodarska vprašanja se dajo rešiti na ta način, da suverenost in nedotakljivost podonavskih držav ostane nedotaknjena.

Nemčija si že eno leto prizadeva, da bi s svojimi 65 milijoni konsumentov dosegla tako rešitev. Njen uvoz bi znašal več sto milijonov mark. Posebno važen bi bil uvoz oljnih semen, dalje bakra, svinca, kroma, cinka ter živalskih in rastlinskih sirovin. Nova nemško-jugoslovanska pogodba bo vsemu temu dala začetek. Smisel nemške agrarne politike je, da bi se dvignile cene in da bi zopet dosegli rentabilnost poljedelstva. Podonavske dežele bodo od te nove politike imele dvojne dobiček: namesto prekmorskih dobaviteljev Nemčije bodo dobavljale one, poleg tega pa bo Nemčija njim bolj plačevala ko oni. Če se ozdravi kmetijsko gospodarstvo v Jugoslaviji in v drugih podonavskih deželah, bo od tega imela dobiček nemška industrija.

Končno je imel še skioptično predavanje dr. inž. Schnellbach o uspehih in vtihih svojih dveh potovanj v Jugoslaviji in Romuniji. Predavatelj je potoval po teh dveh državah, da bi ugotovil, ali se nemški industriji splača potegovati se za te trge. Dognal je, da bi bilo v obojestranskem interesu, ko bi nemška industrija posegla v jugoslovanski trg ter predvsem kmetijstvu dobavljala nemške stroje.

Po predavanju je srednjeevropski inštitut pridržal jugoslovanske goste ter 30 nemških odličnikov na kosilu v Berlinskem klubu.

Vzajemna pomoč na dražbi

Ljubljana, 4. maja.

Za konkurz Vzajemne pomoči, registrovane pomožne blaginje, se zanima vsa Slovenija. Za danes ob 9 dopoldne je bila napovedana javna dražba pisarniške opreme, ki se je nahajala v II. nadstropju nekdanje Bambergovce, sedaj Delniške tiskarne. Naval interesentov je bil že dopoldne velikanski. Ljubljanski trgovci in podjetniki so se zanimali v prvi vrsti za hrastove pisalne mize in razne pisalne stroje, ki jih je imela Vzajemna pomoč kar sedem. Pisalne mize, za katere je bila vzklicna cena 400 Din, so bile večinoma združene za 700 do 800 Din. Neki mizar je ironično pripomnil: »Saj take mize naredim sam za 800 Din!« Dražba pisalnih miz in druge opreme je trajala do popoldne. Ob 15 popoldne se je zopet nadaljevala in so prišli na vrsto pisalni stroji. Vzklicna cena je bila 1500 Din, toda dražitelji so jih prignali do približno 4000 Din. Modern tiskalni stroj, s katerim je mogoče razmnoževati razne propagandne letake, je bil prodan za 15.000 Din takoj, cenojo ga pa najmanj na 45.000 Din. V sobah nekdanje Vzajemne pomoči je vladalo ves čas soparno ozračje in so ljudje bili posebno pazljivi na stroje. Vsakdo, ki je zdražil kak predmet, je moral takoj položiti zdražbeno ceno in sodni organ je nato prilepil na mnoge predmete ime zdražiteljevo. Cenojo, da bo dražba prinesla približno okoli 80.000 Din. Dražba se bo najbrže še v soboto dopoldne nadaljevala. Vzajemna pomoč je mela prav krasne prostore in je inventar veljal okoli četrtil milijona Din.

— Doraščajoči mladini nudimo jutra časico naravne »Franz Josefove« grenčice ki dosega radi tega ker čisti kri, žolodec in čreva pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe

Dnevna nega

z ODOL, zobno pasto, prepreči grdo obarvanje zob in neprijeten vonj iz ust.

ODOL
zobna pasta
ima veliko čistilno
moč zaradi svojih obilnih koloidnih sestavin
Zobovje očisti temeljito ter odpravi vsak
neprijeten vonj, vsa barvila in vso nesnago.

Iz življenja Slovencev na Dunaju

Rojakom v domovini je znano, da imamo dunajski Slovenci že sedmo leto svoje društvo — »Slovenski krožek«, ki ima lepe prostore v dveh dvoranih hotela Fuchs na Mariabifflerstrasse 138, štiri hiše nad Gürtlom. Tukaj so le navadni nedeljski sestanki in male zabave, pa tudi knjižnica. Društvena šola za slovenski jezik pa ima svoje prostore v češkem Narodnem domu v Turnergasse 9, XIV. okraj. Tamkaj ima tudi vaje naš tamburaški zbor, ki šteje letos že 40 tamburašev in tamburašic. Učitelj je znani naš glasbenik Klemo Viškovič.

Poleg raznih nastopov je tamburaški zbor priredil in ljudski univerzi »Uranije« od novembra do marca vsako nedeljo jugoslovanske večere, ki so bili zelo dobro obiskani. Na enem izmed teh večerov je predaval tudi neki dunajski profesor. Poleg skioptičnih slik je krožek zlasti podajal lepe filme iz naših krajev, posebno iz Dalmacije, nastopal je tamburaški zbor bodisi sam ali skupaj z izbranim mešanim zborom v kranjskih narodnih nošah, ki je prepeval narodne pesmi in posebe aranžirani dalmatinski šajkaš. Bilo je tudi res izbornih samospevov ali duetov. Poleg tega narodni plesi. — Lepa kompozicija plesov se je kaj lepo podajala z narodnimi nošami, in sicer z moškimi in ženskimi. Te predstave so ugnajale Dunajčanom tako, da sta po končanem ciklusu predstav bili dodani še dve predstavi za račun dvornega gledališča in dunajske opere. To je bila za naše kraje ogromna brezplačna reklama. Poleg vsega tega je sodeloval tudi Viškovičev orkester, ki je spremljal del petja

in je sviral jugoslovanske melodije med slikami in filmi.

V drugi polovici maja nastopi »Slovenski krožek« s svojim zborom in pevci v dunajskem radiu pod naslovom »Jugoslovanski večer«. Kako težko je vriniti se v program te velike radijske postaje, vedo dobro razne dunajske korporacije, toliko bolj kake take, ki so tukaj za propagando tuje... Krožek je že lani priredil »Jugoslovanski večer«. Ali bi ne bilo mogoče, da bi ta naš dunajski večer prenašale tudi jugoslovanske postaje?

Poleg teh veselih vesti moramo sporočiti tudi za krožek neprijetno vest, da nas je te dni zapustil vrli tajnik in učitelj na slovenski šoli g. Zlatko Bisail, po rodu iz Gorice. On je znan strokovnjak-teoretik, konstruktor v aviatiki, ki so ga jako hvallili razni nemški listi, prinašali so celo slike njegovih aviatičnih poskusov in del. Odšel je v Novi Sad k aviatičnemu oddelku, kjer je dobil začasno službo. Krožek se je od njega vredno poslovil. Hvala mu priručna za vse, kar je storil zanj! Prepričani smo, da bo tudi v Novem Sadu kmalu našel družbo, kjer bo koristen član, vsem tovarišem v veselje.

Po odhodu učitelja bo poučeval v slovenski šoli za zdaj do konca šolskega leta predsednik krožka, ki vsa leta ni zamudil skoro nobenega tečaja, nobene ure, ko je nadzoroval otroke in po magal, kjer je bilo treba. Tako bo mogel tudi poučevati po dosedanjih najlepših zgledih.

Požari na vseh straneh

Ptuj, 4. maja.

Požar je izbruhnil v Rošnji v nočnem času, ko je bilo prebivalstvo že pri počitku. Gorela je domačija poslastika Janeza Kaca. Z velikim trudom so gasilci iz Sv. Janža na Dravskem polju ogenj omejili in pogasili. Škoda znaša okrog 40.000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen od zlobne roke.

V plamenih so bila uničena domovja posestnikov Marije Bandur, Janeza Hriberška in Alojzija Gorinška. Na kraj nesreče so prihitali gasilci iz Ptuj, Maribora, Pobražja in Sv. Janža na Dr. polju, Dev. Marije v Brezju in Sv. Miklavža. S skupnim trudopolnim naporom so gasilci omejili ogenj v toliko, da se ni razširil na sosednja poslopja, sicer bi lahko postala žrtev požara cela vas. Škoda presega 100.000 Din in je krita le z

neznatno zavarovalnino. Ogenj je bil brezdvomno zaneten od zlobne roke, ker je začelo goreti pri navedenih posestnikih skoraj istočasno. Tudi so stala pogoreta poslopja na raznih krajih vasi in je popolnoma izključeno, da so ti požari v kakvi zvezi med seboj, odnosno, da bi se ogenj razširil na druga poslopja.

Istočasno je bilo opaziti s stolpa na mestnem magistratu velike požare v Halozah in Slovenskih gorah. Trenutno še manjkajo podrobnosti o teh požarih.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob pol 9 in jutri ob pol 4, pol 6 in pol 9

S. O. S. Ledena gora

Konec zadnjega berlinskega pisma

Ko sem zdaj govoril o jeziku, mi nehotе prihajata na misel moji zadnji dve pismi jezikoslovne vsebine: »Ne pačite slovenščine!« in »Ne delajte jeziku sile!« Ste jih brali? Želel bi vsaj, da bi jih bili. Dobil sem priznanje, kako sta nekod ugajali. Ali velja, kar sem pisal, ali ne? Menim, da, ker koreninijo moje trditve v ljudstvu, ki je vir jezika. Zato nam poslej ne bo treba več pisati o »preizkušenih tipih«, ker je ta i čisto odveč, ko ga vendar nihče ne izgovarja. Kaj bi se pačili! Čemu bi se šminkali, ko je naravna barva najlepša! Kakor je šminkanje zdravemu okusu priskuto, tako tudi nepotrebno umetničenje jezika. Tudi nikar ne poveljujmo in častimo več Barage, saj ni bil ona, ampak Baraga, ker še nikoli ni nihče rekel »Baragino življenje«, kakor ni še nihče rekel Opekine pridige, dasi jih je že toliko izšlo. Le lep naravno! Je najlepše! — Nekdo pa me hoče prepričati, da stavek, ki sem ga zapisal »Hija se ni zidalac, ni pravilen, češ, seveda se ni zidala, ker se sama ne more zidati. A mož se moti. Ne smete misliti, da se besedica »se« v slovenščini ne sme nikoli rabiti, ker sem jo jaz v nekaterih stavkih rjal. Treba je pač znati slovensko, pa človek ve, kdaj sme rabiti »se«, kdaj pa ne. Ali je stavek »Tukaj se deli podpora« pravilen ali ni? Kako pa bočete drugače reči? In vendar se tudi podpora ne deli sama! Ali naj rečemo: Tukaj delimo (ali: delijo) podporo? V tem primeru je »se« delic edino umestno. Zato ponavljam: Nikar pretirane purizma! Je tudi nenaraven. Nekdo je razlagal o tem, je li stavek »sadržajni pazi, ali luč gori v pisarni« pravilen, ali pa »še gorik. Ne vem že več, kateri izmed teh dveh stavkov mu ni bil prav. Toda jaz ne razumem, kaka razlika bi bila tukaj med »ali« in »še«; zakaj bi ne bili obe besedici ali oba ta dva stavka dobra. Prosim vas, nikar iskati dlake v jajcu! Človek mora hoditi čedno, ne vegasto in krevljava, toda naravno; da bi pa pri vsakem koraku pazil, če ga bo

prav storil, to pa vendar ne gre! Dokler imamo še toliko debelih »kamele« v slovenščini, ni treba precejati komarjev. Z jezikovnimi napakami je treba ravnati v nekem oziru tako kakor z greh: Najprej pobijte debele, potem se šele spravite nad drobne! Zdaj pa imamo debelih toliko! Spet sem bral in sicer v »Domoljubcu«: »Ko bi se državnega šefa povsod tako sprejemalo.« In istotam po »Učiteljskem tovarišču« — torej tudi učitelji ne znajo več slovensko! — »Časih se nas graja, časih se nas hvali. In zopet drugod »slovenske fante se pretepajo. Za božjo voljo, ali ste se dogovorili in zahtevali, da boste svoj jezik kolikor mogoče pačili!« Kako je le mogoče tako nerodno govoriti! Ko je vendar tako na dani, oziroma na jeziku, da bi zapisali: »Ko bi šefa povsod tako sprejemali.« Časih nas grajajo, časih hvalijo, »slovenske fante pretepajo«, pa zavzrejo to edino pravilno in lepo obliko in izberejo mesto nje raje grdo spako! Zakličimo, da se bo slišalo po vsem Slovenskem, in kličimo tako dolgo, da bodo slišali vsi do zadnjega: To je nemško! In italijansko! Nikoli pa slovensko! Vi Slovenci, ki nemško niti nečete več znati, ne kažite vendar slovenskega jezika z nemškimi bacili! — Marsikaj bi bilo treba še grajati in popraviati. Pred par dnevi sem bral večkrat zaporedoma: »iz zemlje do sonca je tako daleč. Seveda, ker mnogi pišejo i, kjer ga ni treba: »izpričevalo«, potem je prišlo prepričanje, da mora mesto vsakega »z« biti »i«! — Naj bo s tem dosti mojega jezikoslovljenja! Priporočam pa še enkrat strokovnjakom: Skrbite vendar za lepoto slovenščine — bolj kakor do zdaj! Držite se pri tem srednje, zlate poti med napadnostmi in tujimi primesmi pa med prevelikim purizmom! Od ljudi, ki pišejo časnike, pa moramo še zahtevati, da znajo pravilno slovensko. Pisce ljudskih, zlasti nabožnih listov prosim pa še enkrat, naj ne mučijo svojih dobrih bralcev s konvertiti in eremiti, problemi in ekstremi!

Pri tem priliki moram pa še eno reči! »Karitas!« To zavarovalnico za male ljudi sem — ne bodi Bogu oponašno — jaz prinesel iz Nemčije. Komur je to znano, bi me lahko vprašal: Kako pa, da ti, ki grmiš zoper nepotrebne tujke, krščiš

svoje otroke s tujimi imeni?! Odgovor: Krstili so mi ga drugi. Iz nemške »Karitas« — Sterbevorsorge je nastala slovenska »Karitas«. Beseda, ki jo preprosti ljudje poudarjajo na drugem zlogu(!), sklanjati se pa sploh ne da! Torej beseda nerodna, kar le more biti. Pomen je sicer lep, a karitas pomeni še nekaj drugega in tisti nekaj je pristni pomen te besede: dvomnih besedi, sem pa že zadnjič dejal pri zakonu, nikar nanovo uvajati! Jaz sem hotel za »Karitas« imeti »Preskrbo«, ki jo vsak razume in ki točno izraža to, kar res je. In še danes bi želel to, da bi se »Karitas« prekrstila v »Preskrbo«; ali če se že to ne da, da bi se poleg službenega imena »za domačo rabo« uvedlo tudi ime »Preskrba«. Mislim, da bi potem tudi stvar sama bolje napredovala. Saj se zdaj marsikdo že čudnega imena ustraši. »Karitas«. Kaj je to? Ne razumem. »Preskrba«. To pa to! Pa naredimo! Kar zapišite me! — Nemci imajo za tak slučaj dobro besedo: Treba je ljudem napraviti stvar »mundgerecht«. Tako kakor se ustom, jeziku prilaga!

Ta opazka o »Karitas«, hočem reči o »Preskrbi«, naj bo obenem mala reklama zanj. Kaj pravim, mala! Velika naj bo! Na Nemškem je vse zavarovano. Višina kulturne se ne mieri več samo po tem, koliko kaka dežela mila porabi, ampak tudi po tem, kako so ljudje socialno zavarovani in preskrbljeni. Slišali ste, kako izvrstno je na Nemškem socialno zavarovanje. Pri vas ni tako. Pomagati si morate sami. Radi se Slovenci ponašate, da ste na visoki kulturni stopnji. Resnično. V marsikakem oziru niste nič zadaj za najbolj kulturnimi narodi. V zavarovanju ste pa še zadaj. Na imenu končno ni vse ležanje. Od imena ne bo nihče sit in bogat. Od denarja pa. Če ne bogat, vsaj preskrbljen. Torej vse ljudstvo v »Preskrbo« ali »Karitas!« Inteligenca, voditelji ljudstva, ogromno socialno, kulturno in krščansko-dobrodelno delo boste izvršili, če to ljudsko zavarovanje tako pospešujete, da bo zavarovan kar najbolj vsak Slovenec.

Preden končam, vas moram še vprašati, zakaj se pri vas s snegom in dežjem tako strašno zalagata. Vi niti ne veste, kako zasnežena in zamrznjena dežela ste v primeri z drugimi! Tukaj na severu

nismo imeli to zimo nikoli nad tri prste visoko snega. Trikrat je skopnel na spet zapadel; a nikoli toliko, da bi se ne bila po njhval zemlja vsaj malo videla. Tudi dežja imamo prav malo. Pri vas pa ne pridete iz snega in povodnji. Ali to delajo hribe ali kali? V Črni gori je še huje. Tam so taki nali, da v dežju skoro ni mogoče izpod strehe. Napravite novo pogodbo z Jupitrom-deževnikom, da vam ga malo manj pošilja!

Končno pa se moram spomniti še svojega zdravnikarstva prof. Koja. Kakor moram sklopiti iz pisma, ki so mi došla, je moje poročilo o njem in njegovem zdravljenju vzbudilo pri vas veliko pozornost. Celotno iz Mostarja sem dobil odziv: Da, na ta način bi se človeštvo res pozdravilo. Prišlo se mi je več bolnikov, ki bi s prof. Kojem radi v stik stopili. A medtem je g. Koje Berlin zapustil. Na dve moji pismi ni bilo nobenega odgovora. Šele tretje ga je vjelo. Odgovoril mi je iz Saarbrückena. Pravi, da pojde najbrž v Holandijo. Toda pismeno, pravi, ne more zdraviti, kar sem si mislil. Piše pa knjigo, iz katere se bodo mogli bolniki sami zdraviti. To jim povem v tolažbo. Seveda bova oba skrbela, da jo dobe v roko. — Neki prijatelj pa mi piše, da je zelo zanimivo, kar sem pisal o Koju, da pa vsega niste mogli verjeti. Na to odgovorjam: Jaz tudi ne. Vsaj zelo težko... In vendar bomo skoro morali verjeti, če bomo hoteli, da nam bo dobro! Medtem sem namreč zasledil že celo literaturo, ki govori o sličnih rečeh in nam odpira takorekoč neki nov svet... Jaz sem že Koju rekel: Če je to res, kar mi pravite, potem je to vsaj toliko, kakor če bi bili Ameriko odkrili... V teh novih knjigah pa dobim slične trditve, dokazovane na vse načine. Če je to res, kar ti trdijo, potem se bo začelo na svetu novo, drugačno življenje. Kakor so odkrili in prinesli elektriko, kino in radio svetu čisto nove, prej nepoznane reči, tako bi tudi to novo zgibanje, če se izkaže kot upravičeno, odkrilo in prineslo svetu čisto nove velike reči in moči na duhovnem polju. Ali naj vam o tem novem pojavu ob drugi priliki povem kaj več?...

Odrešeni nadloge jecavosti

Presenetljivi uspehi metode dr. Löwa

Ljubljana, 4. maja.

Z vsi rezervi smo prejšnji teden prinesli članek informativnega značaja o najnovejši metodi za odpravo jecavosti, ki je plod dolgoletnega intenzivnega študija dunajskega jezikovnega pedagoga in psihologa dr. Löwa. Previdno smo se izognili slehernemu razglabljanju, ali more dr. Löw upati, da s svojo metodo prodre tudi pri nas, kakor je — sodeč po navdušenih slavošpevih holandskih, nemških, ameriških in drugih časopisov — pridr drugod, o čem, ali ima njegova tolikanj obetajoča reklama o učinkovitosti nove metode sploh kakšno realno podlago. Naš poročevalec se je pridružil vrsti skeptikov, ki so bili prva prva predavanja in eksperimentu dr. Löwa pred sedmimi dnevi. Iz tedanjih teoretičnih izjav dr. Löwa je bilo mogoče sklepati več negativnega kakor pozitivnega, kajti obljube »čudežnega zdravnika« so bile le preveč rožnate, da bi mogle imeti nadih verjetnosti. Pa je bil naš poročevalec danes prav tako prijetno presenečen kakor vsi druge neverjetni Tomaži in je moral brez oklevanja priznati, da je metoda dr. Löwa v resnici nekaj posebnega, občudovanja vrednega, pravi blagoslov za vse one, ki so obremenjeni s tako mučno govorno napako, kakor je jecavost. Predavateljeva samozvestna zagotavljanja v prejšnjem tednu, da nam bo že čez nekaj dni postregel s neizpodbitnimi dokazi o uspešnosti svoje metode, so prekosila celo pričakovanja največjih optimistov — jecavcev, ki so bili najbolj zainteresirani na njih. Zdaj ni nobenega dvoma več: metoda dr. Löwa je zmogala in dobila popolno zadoščenje!

O tem smo se na lastne oči prepričali danes popoldne ob 4 v mestni gluhošnici vsi, ki smo prejšnji teden prisostvovali uvodnemu eksperimentu. Dr. Löw je držal svojo obljubo in nas spet povabil, da nam pokaže sadove svojega šestdnevnega kurza. Razen

treh njegovih pacientov so bili zbrani še: ravnatelj gluhošnice g. Germ, dva druga pedagoga, ravnatelj Trgovske šole g. Gogala in zastopniki dnevnikov. Kontrola javnosti je bila torej dovolj močna.

Dr. Löw je uvodno podal nekaj splošnih misli o jecanju in povdarjal, da je bila jecavost dozdaj neozdravljiva. Nobena druga metoda se ni obnesla, ker ni te psihične napake zgrabila od prave strani. Med številnimi pacienti je imel že mnogo takih, ki so preizkusili vse metode in se brezuspešno zdravili tudi na raznih klinikah. Jecači ne morejo govoriti, ker imajo v sebi neprestan strah pred svojo okolico. Dr. Löw jecavcem nasproti z drugimi metodami ne uči govoriti z dihalno tehniko in drugimi takimi pogrešnimi pripomočki; uči jih pravilno misliti in jim preobrazi notranjost.

Nato je dr. Löw in še ta ali oni od povabljenih zastavil dijakom-pacientom ista vprašanja, kakor prejšnji teden. Na njihovi obrazih ni bilo več opaziti onega notranjega nemira, ki je bil zadnjič tako očiten. Besede, ki so jim prej povzročale take muke, so jim zdaj gladko drsele iz ust. Zlasti viden je bil uspeh pri sinu ravnatelja Trgovske šole, g. Gogale, 18-letnega dijaka T. razr. kl. gimn. Evgena Gogale, ki je hudo ječal že od svojega 5. leta dalje. Dr. Löw je k temu naglasil, da ni to nobena sugestija ali hipnoza, kajti dokazano je, da se zdravljenje s hipnozo in sugestijo ni obneslo. Tudi povratek jecavosti je po njegovi metodi nemogoč. Čez nekaj tednov bodo fantje izgubili še poslednji strah z duše. Glavno za zdaj je, da imajo zdaj svojo metodo, pripomoček, na katerega se opirajo.

Ravnatelj Trgovske šole g. Gogala se je nato ves ganjen zahvalil dr. Löwu za dobro delo, ki ga je storil njegovemu sinu. Takšnega uspeha ni pričakoval. Izjava g. ravnatelja Gogale, podprta z izjavo ravnatelja gluhošnice g. Germa, je zlasti merodajna in vzvišena nad vsak dvom.

— Dobava trboveljskega premoga. Iz Balgrada je prišlo poročilo, da bodo železnice letos jemale od TPD 80% lanske množine premoga, če bo seveda TPD znižala cene premoga za 4—5% s čimer bi se trboveljski premog pocenil na ceno premoga iz drž. rudnikov.

— Radikalno socialna stranka prepoveda. Notranji minister je prepovedal nadaljnje delovanje te stranke, ker doslej ni izpolnila določb društvenega zakona.

— Dvesto let stara fari. V prijazni vasi Zagreb (v primskovski fari) pri Bajčevih (Mrzel) imajo trto, ki je že stara na 200 let. V obsegu meri 56 cm, okroglo 18 cm v premeru. V dobrih letih je dala gospodarju nad 100 l vina. Sedaj se pa glavno deblo posušilo, preskrbelo pa je prej še za naraščaj.

Sece in živce varuje
neškodljiva kava Hag.

Najplemenitejša od kofeina oproščena zrnata kava, to je kava Hag. Celotno nervozni in na srcu bolni jo smejo brez premisleka piti.

— Ustoličenje protestantskega škofa. Te dni je bil v Feketiču pri Subotici ustoličen novi protestantski škof Aleksander Agošton. Prisotni so bili delegati protestantskih občin iz vse države.

— Kaj bo z dvorcem grofa Szaparyja v Murski Soboti? Nedavno so listi poročali, da se bo vršila dražba dvorca grofa Szaparyja v Murski Soboti. Grof Szapary je bil svojačasno guverner Reke in pozneje avstroogrski poslanik v Londonu. Pred vojno si je pri neki dunajski banki najel posojilo več milijonov kron za ureditev svojega velikega posestva v Prekmurju. Po prevratu pa so se razmere spremenile. Ko je stopil v veljavni zakon o agrarni reformi, je tudi grof Szapary izgubil svoje zemljišče. Pred nekaj časa je kupila njegov dvorec z zelo lepim parkom na dražbi občina Murska Soba za 2.600.000 Din. Za ta kup je dobila občina posojilo ministrstva financ v znesku dveh milijonov. Ministrski svet pa je ta kup uveljavil in odredil novo dražbo kakor tudi novo cenitev. Do dražbe pa zopet ni prišlo, ker je dan pred njo pravni zastopnik zahteval njeno odgoditev zaradi preizkušnje cenitve. Dvorec bo verjetno zopet kupila občina. V njem namerava namestiti šolo in nekatere urade, dočim bi bil park okras mesta. Ponovna dražba bo čez nekaj mesecev.

— Novi vozni red »Ekspress«, veljaven od 15. maja 1934, je izšel. Obsega vse železniške vozne rede, vozne rede plovbe po Jadranskem morju in avtobusne vozne rede v Dravski banovini. Pred vsem opozarjamo na popolno in najnovejšo potniško tarifo in na konkurenčne vozne cene na železnici. Dobiva se po vseh knjigarnah in večjih večjih trafikah ter pri vseh potniških blagajnah na postajah.

— Dar. Ob smrti Rup. Josipine, posestnice in gostilničarke v Slovenjgradcu, je darovala podružnica trdnje Jellenz v Slovenjgradcu za mestne uboge 200 Din.

— Občinska zakonodaja. Občinski načelniki (župani), odborniki in vsak občan se mora zanimati za one zakone in uredbi, ki zadevajo predvsem njegovo občino, odnosno pravice in dolžnosti, ki jih ima občina do občanov in nasploh občani do občine. Dobrobiti obeh je v točnem izpolnjevanju omejenih predpisov: Zakon o občinah (o volilnih imenikih in o sestavi kandidatnih list) Din 5; Obrtni zakon, II. popolnoma pregledana in popravljena, s pripombami in stvarnim kazalom opremljena izdaja, priredil R. Sterle, Din 40, vez. Din 48; Zdravstvena zakonodaja (zakoni, uredbi in pravilniki), priredil Janko Dolžan, I. in II. zvezek po Din 80; Zakon o narodnih solah Din 15; Cestni zakon (promet), zbirka zakonov, uredbi, naredb in predpisov o zaščiti javnih cest in potov ter prometa na njih itd., zbral in priredil dr. Bogataj, Din 18, vez. 24; Učbenik zakona o državnem računovodstvu, pregled zakonskih določb v zvezi s prakso, sestavljen Sušec St., Din 8; Zakon o lovu Din 7; Zakoni o pospeševanju kmetijstva, o vinu, zatiranju bolezni in škodljivcev kulturnih rastlin, gozdovih, živinoreji itd., Din 25; Zakon o državnih in samoupravnih cestah itd., Din 20; Gradbeni zakon, Din 8; Zakon o ustroju vojske in mornarice, Vojaški kazenski zakonik kraljevine Jugoslavije, Din 50, vez. Din 62; Zakon o obnem upravnem postopanju, Din 36. — Vsi ti zakoni in uredbi se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi, pomanjkanju spanja, srčnih težkočah, tiščanju in prsih pospeši naravna »Franz-Josef« -grenčica izdatno kroženje krvi v spodnjem delu telesa in pomirljivo učinkuje na valovanje. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se izbirno obnese »Franz-Josef« -voda kot čistilno sredstvo pri pojavih, ki izhajajo iz samootroev kanala debelega črevesa.

— Mladi šibeniki Robinzoni. Te dni so imeli v Šibeniku nemalo senzacije. Gre za sedmoro modernih mladih Robinzonov, ki so z malo ladnjico začeli veliko potovanje, tako rekoč ekspedicijo v daljino Ameriko. Večinoma so to dijaki tretjega in četrtega gimnazijskega razreda in sinovi uglednih šibenških rodbin, ki so se naveličali dolgočasne življenja med civiliziranim svetom. Za svoj podvig so se že precej časa pripravljali. Nakupili so si hrano, kanto petroleja, zavoje sveč in manjših stvari, ki bi jih rabili tam doli. S seboj so vzeli velik šotor, ki naj bi jim služil kot novi dom. Pozabili tudi niso revolverja, ki bi jih branil pred divjimi zvermi. Najzanimivejša pa je to, da so si mladi pustolovci kupili najnovejši zemljepisni atlas, da ne bi po starih izdajah kam zašli. Vzeli so s seboj tudi nekaj zavojev solatnega semena, ki so ga mislili vsejati v Ameriki. Vsa zadeva je prišla na dan, ker se je osmi Robinzon skesal in spuntal in je v zadnjem trenutku sporočil vso stvar svojim staršem. Ti so brž obvestili policijo, ki je telefonično sporočila vojaškim oblastem v šibenškem kanalu, ki so robinzonsko ladjo ustavili.

— V Zagrebu je 5000 psov. V Zagrebu je prijavljenih oblagu okrog 5000 psov. Vendar cenijo, da jih je še par tisoč, ki sploh niso prijavljeni.

— Sprejemni izpit za srednje šole. Prof. dr. Kozina in Mlakar sta izdala brošuro, ki obsega snov za sprejemni izpit v srednje šole. V osnovni šoli ne pripravljajo učencev za srednje šole, saj študira v srednjih solah le majhen odstotek naše podeželske mladine, zato bo knjižica prav dobro služila vsem, ki so namenjeni v gimnazijo ali meščansko šolo. — Ko predelajo knjižico, si bodo učenci utrdili, oziroma pridobili znanje, ki jim bo potrebno za sprejem, še bolj pa bo služila kot podlaga za dober napredek v prvem razredu. Knjižico je založila Učiteljska knjižarnica. Dobi se tudi v vseh drugih knjigarnah. Cena brošurani knjižici je 10 Din.

— Vi si prihranite poznejše očitve, če svoje otroke pravočasno navadite na redno dnevno nego ust in zob z Odolom. Desinfekcijski učinek te ustne vode, ki jo pripravljajo mnogi zdravniki-strokovanjaki, varuje pred gnitjem zob in njegovim posledicam ter daje ustam zdrav in čist duh. Odol pomeni vrelce zdravja in veselja v otroškem življenju! V vsaki kapljici je moč!

— Pri hemoroidni bolezni, zažatenu, ntrganib črevih, abecih, sečnem pritisku odebelih ietrib, bolečinah v križu, tesnobi in prsih hudem srčnem utripanju, napadib omotice prinaša uporaba naravne »Franz-Josef« -grenčice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravljenje.

zdravi vse bolezni: revmatične, srčne, krvnih stanj, poopneza žil, prevelik krvni tlak, ženske in živčne bolezni, skrofuloze, tele po zlebot in »labo« -vost, golob, katere d'balnih organov ter astmo, bolezni prebavnih organov in železnih kana ov. SISKACHA MINERALNA VODA Z VINOM NE POTEMNI.

Kupčija s posestvi

Ljubljana, 3. maja.

Realitetni trg je bil v aprilu prav živahen, čeprav ni bilo toliko kupnih pogodb kot letos marca. Mesto in okolica sta aprila prijavila 70 kupnih pogodb za celotno kupninsko vrednost 3.032.359 Din.

V Ljubljani samil je bilo precej veliko povpraševanje po stavbnih parcelah in sploh po večjih zemljiških kompleksih. Prijavljenih je bilo 20 kupnih pogodb za 1.716.450 Din. Zanimivo je, kako se gibljejo cene parcelam. Travniki na mestnem barju so razmeroma poceni, so po 3,50 do 10 Din za kvadrat. meter. Čim bližje pa so parcele mestu, se cena takoj povisa in imajo zemljišča naravno tudi večjo vrednost. Prav mnogo parcel je bilo prodanih v k. o. Trnovsko predmestje. Tako je bila ena parcela prodana za 7000 Din v izmeri 520 kv. m, druga v izmeri 4876 kv. m za 15.000 Din, tretja s 5000 kv. m za 5000 Din. Dalje je bila v Trnovem prodana parcela s 1117 kv. m za 12.000 Din, druga pa s 1429 kv. m za 35.000 Din. V trnovskem predmestju sploh je bilo prodanih sedem stavbnih, odnosno drugih parcel za skupno kupnino 94.900 D. V k. o. Karlovsko predmestje je bil 1 ha mereči travnik prodan za 100.000 Din. Tudi v Spodnji Šiški, ki po zemljiški knjigi obsega tudi Bežigrad, je bilo več kupčij. Neko stavbišče je bilo prodano za 122.000 Din, drugo z 906 kv. m za 19.932 Din, tretje s 1560 kv. m za 46.000 Din, četrto s 714 kv. metri za 4998 Din, peto v izmeri 713 kv. m pa celo za 70.000 Din, šesto za 5000 Din. V krakovskem predmestju je bil vrt, ki meri 711 kv. m, prodan za 180.000 Din, tako da je prišel kvadr. meter približno na 250 Din. V k. o. Šentpetersko predmestje je bila prodana neka stavbna parcela v izmeri 144 kv. m za 21.000 Din, druga pa za 18.720 Din.

V mestu je kupil hišo št. 69 na Dunajski cesti gostilničar g. Rebec za pol milijona Din. Okolica je aprila pokazala tudi veliko zanimanje za posestva. Bilo je prijavljenih 50 kupnih pogodb za kupnino 1.716.450 Din. V Šiščah in na Ježici je bilo pet pogodb za vrednost 165.000 Din. V Vižmarjih štiri za 90.065 Din. V Zgornji Šiški je bila ena parcela prodana za 18.000 Din, druga za 61.000 Din, tretja za 25.000 Din, četrta pa za Din 12.150. V Mostah je kupil Anton Oblak iz Krmelja hišo v Predovičevi ulici za 210.000 Din, prodana je bila v Mostah dalje neka parcela za 84.747 Din in druga za 80.000 Din.

Realne eksekucije so napram marcu močno popenile, kajti aprila jih je bilo v zemljiški knjigi zaznamovanih samo 86 za vsoto 377.700 Din. Najnižji zneski so bili prisilno vknjiženi v višini 68, 120 in 130 Din. Pri 21 posestvih v mestu in okolici je bilo uvedeno dražbeno postopanje za vsoto 368.621 Din, pri šestih posestvih pa je bila zaznamovana prisilna uprava za 82.028 Din. Predloge na prisilno upravo so zadnji čas močno opustili.

Dev. Marija v Polju

K nedeljski slavnosti, otvoritvi in blagoslovitvi strelišča tukajšnje stralske družine se nam sporoča, da je prevzel pokroviteljstvo, poveljnik dravske divizije g. divizijski general Vladimir Cukavac, ki ki bo prišel na strelišče ob ¼ 4, nakar bo slovesno otvorjeno in blagoslovljeno po g. duhov. svetniku Martin Poljaku, župniku pri Sv. Lenartu. Zbirališče gostov in zastopnikov ob 2 pred šolo pri Dev. Mar. v Polju, odkoder je skupen odhod na strelišče. Iz zaloške postaje je 20 minut do strelišča. Za povratek bo Gradov avtobus vozil udeležence v Ljubljano.

Krapinske toplice

Najboljši uspehi zdravljenja reume, protina, išiasa, ženskih bolezni itd. Radioaktivni vrelci in blato 43 C. Sezona april—oktober. Cenene pavšalne kure za 55 do 65 Din dnevno, kakor tudi izredni popusti za časa predsezona. Penzija za časa glavne sezone 50 do 80 Din. — Priznana izvrstna oskrba, popusti na drž. železnica, postaja Zabok—Krapinske toplice. Navodila in prospekte zahtevajte od uprave kopališča.

Naznanila

Ljubljana

1. Za jutrišnji nastop srednješolskih pevskih zborov so zastopniki od 2 do 10 Din v predprodaji v Matični knjigarni danes ves dan, jutri pa od 9—10 pred nastopom pred Unionsko dvorano.

1. Državna učiteljska šola. Podmladek Jadranske straže priredi danes ob 17 v dvorani Sentjakobskega gledališča v Mestnem domu akademijo s pestrin soprodom. Sodelujejo učenci obeh vadnih in učiteljskih. Na sporedu so deklaracije, recitacije, petje in prizor »Sanje mladega mornarja«, ki ga je uglasbil H. Svetel. Prireditelj najpogostje priporočamo, ker je dohodek namenjen za podporo dijaškim ustanovam.

1. Delavce postani zopet končniki! je zahteva na koga časa. O njej se bo razpravljalo na javnem zborovanju, ki ga priredi društvo »Delo in eksistenca«, v nedeljo 6. maja ob 10.30 v dvorani Kino Kodeljevo v Mostah.

1. Strelska družina v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da odpade v nedeljo 6. maja strelska vaja radi vojaške proslave Jurjevega dneva. Prihodnja vaja bo na praznik 16. maja. Obenem pozivamo članstvo, da se v nedeljo v čim večjem številu udeleži vojaške proslave Jurjevega dne na vojašišču pri D. M. v Polju. Jutri zjutraj ob 4.30 zbor na Taboru, odkoder bo skupen odhod na vojašišče. Za jutri popoldne pa pozivamo članstvo, da v čim večjem številu prisostvovali otvoritvi strelišča stralske družine v D. M. v Polju. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 15.35. — Odbor.

1. Železniki upokojenci, upokojenke in vdovec! V nedeljo 6. maja ob pol 12 popoldne bo v dvorani Okr. urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi c. 20 zborovanje železnikov upokojencev, na katerem bo podano poročilo o položaju železnikov upokojencev z ozirom na bolniško biaginjo ter se bo razpravljalo o ustanovitvi samostojne zdravstvene zadruge.

1. Kino Kodeljevo. Danes ob pol 9 in jutri ob pol 4. pol 6 in pol 9 »SOS ledena gora«. V glavni vlogi

Lenie Riefenstahl. — Ta film nam živo spominja na Celjuskine.

1. Posebni vlak v Celje vozi na praznik Vnebohoda, v četrtek 10. t. m. o priliki javnega zbora bojnikov kr. Jugoslavije. Odhod iz Ljubljane ob 8.15, povratek iz Celja ob 16.35. Vozna cena je 30 Din za osebo za tja in nazaj. Izkaznice izdajajo pisarna »Boj« (Kolo-dvorska ul. 8) in biljetarnica »Putnik« v Gajevi ulici ter pri Mikliču. Zadnji čas prijave je do ponedeljka, dne 7. maja popoldne.

1. Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Mari-jin trg 5, in mr. Kuralt, Gospodarska cesta 4.

Maribor

1. V kapeli Sveta Jezusovega se bo obhajala od 7. do 16. t. m. proslava blaženega Jozeфа Pignatellija, spoznavalec iz Družbe Jezusove. V ponedeljek ob pol 8 zvečer se bo odvijala podobna proslava blaženca, nato govor in litanije. V torek in sredo bo ob 6 zjutraj sv. masa z blagoslovom, zvečer pa ob pol 8 govor, litanije z molitvijo k blaženemu. Na Vnebohoda bo ob 9 zjutraj peti sv. masa, zvečer ob pol 8 govor, litanije in zahvalna pesem. Relikvija blaženega bo izpostavljena te dni v počaščenje. Vrniki dobe tu popolni odpustek pod navadnimi pogoji.

1. M. Carnie francis. V ponedeljek 7. t. m. predava g. R. Warner, prof. francoskega jezika in slovstva na univerzi v Zagrebu, v mariborski Ljudski univerzi o Stendhalu, njegovem življenju, njegovih delih in posebno o njegovem izrednem pomenu za današnjo dobo. Začetek ob 20.15.

1. M. Iparčeva župa poziva včlanjena pevska društva iz Maribora in okolice, da se v počastitev spomina tega odličnega skladatelja udeležijo službe božje za pok. skladateljem p. Hugolinom Sattnerjem, ki bo v nedeljo ob 11 v mariborski stolnici.

1. Naznanila železnikom in vdovcem in sirotam. Radi ukinitve možnosti za kupovanje premoga po rezirani in zlasti po veljavnosti za žel. vdove in sirote, se prizadevajo vsi, da se zgledijo pri tem s ponedeljkom 7. t. m. do vključno sobote 12. t. m. dnevno od 8 do 10 in od 15 do 17 v Narodnem domu, pritrilje.

Celje

1. Apostolstvo mož in fantov. Jutri je prva nedelja v mesecu majniku, ob pol 7 zjutraj pridiga, skupno sveto obhajilo in nato sveta masa.

1. Redni mesečni sestanki deklarike Marijine kongregacije bo jutri ob 8 zjutraj pri 66. šolskih sestrah.

Drugi kraji

1. Radoljica. Prireditelj tukajšnjega pokrajinskega odbora Jadranske straže bo v nedeljo 5. maja ob 13 na graščinskem vrtu v Radoljici, kjer nastopi predvsem šolska mladina z ljubkimi deklaracijami, recitacijami, petjem in igro. Na programu so še orkestralne in pevске točke. Prireditelj bo pri pogrnjenih mizah. V primeru slabega vremena se le-ta vrši na praznik Vnebohoda, dne 10. maja.

1. Ljutomer. Igralci Ljudske čitalnice pripravljajo vzporeditve Cankarjevega dela »Hlapec Jernej in njegova pravica« v Skrbniškovi dramatizaciji. Predstava bo v Katoliškem domu v nedeljo 13. maja ob 15.30.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Sobota, 5. maja: Bratje Karamazovi. V okvirju propagandnega tedna. Znižane cene od 20 Din navzdol. Nedelja, 6. maja: Sveta Ivana. Izven. Cene od 14 Din navzdol.

Ponedeljek, 7. maja: Okence. Izven. Znižane cene od 14 Din navzdol. Torek, 8. maja: Gospoda Gubajveri. Izven. Cene od 5 do 14 Din.

OPERA (Začetek ob 20)

Sobota, 5. maja: Luiza. Red C. Nedelja, 6. maja: Rigetto. Gostuje sopranistka gdna Zupovec iz Berlina. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 7. maja: Zapro. Torek, 8. maja: »Stija ptica«. Gostovanje znamenitega ruskoga ansambla. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 5. maja ob 20: Stari grški Zadnjikrat. V ko-risr Druženja gledaliških igralcev. Najnižje cene od 15 do 2 Din.

Nedelja, 6. maja ob 14: Ciciban. Uprizoritev otroškega odra Ijubljanske »Svobode«. Ob 16: Ciciban. Uprizoritev otroškega odra Ijubljanske »Svobode«.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 5. maja: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Cas, plošče 18.00 Plošče, stanje avtomobilskih cest 18.30 Zabavno predavanje (Reš Maks) 19.00 Zveza Slovenije z morjem (inž. dr. Klodič) 19.30 Znanjeipolitični pregled (dr. Jug) 19.45 O generalu Stefaniku (Irmir Jan) 20.15 Radijski orkester 21.00 Celotelo solto, Zlatko Najzer 21.30 Slovenski vokalni kvintet 22.00 Cas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi

SOBOTA, 5. maja. Belgrad: 20.00 Dvorjak. Koncert v a-molu 20.30 Prenos zborovskega petja iz Titela — Zagreb: 20.15 Radijski orkester 21.15 Narodne pesni — Dunaj: 17.15 Koncert 19.45 Tirolske pesni 20.45 Opera »Manon Lescaut«, Pucini (iz milanske »Scale«) — Bu-dimpešta: 19.15 Igra 21.30 Plošče 22.15 Operni orkester — Milan-Frat: 20.35 Opera »Manon Lescaut«, Pucini — Rim: 20.45 Glasba na pihala — Praga: 19.00 Opera »Bratibore« na Češkemu, Smetana — Bratislava, Košice: 19.15 Branci — Pariz: 20.30 Laska glasba 21.30 Vokalni koncert. — Poleg le omenjenih postaj prenosajo opero »Manon Lescaut« iz Milana še teler: Künigs-sterhausen, Vratislava, Frankfurt, Stuttgart in Brusel.

Krvni skupini M in N dasta novo bitje MN

Očetovstvo ugotovijo z analizo krvi

Nedavno se je znanosti posrečilo poleg krvnih skupin A, B, AB in O odkriti še tri nove skupine, in sicer krvne skupine, skupine M, N in MN. Tudi nove odkrite krvne skupine se podedujejo po določenih zakonih, in sicer tako, da vsaka krvna skupina preide neposredno od staršev na otroke. Ako sodi oče v skupino M, potem se mora pojaviti ta skupina pri vseh njegovih otrokih. Prav tako se podedujeta krvni skupini M in N po materi. Ako je n. pr. materina skupina N, potem najdemo to skupino tudi pri vseh otrokih. Otroci takšnega zakonskega para — oče M, mati N — sodijo po vsem tem v krvno skupino MN, ker se pač vsaka krvna skupina podeduje in preide ločeno na dediče. Na tisočih družinah so brez izjeme ugotovili veljavnost tega dednega zakona in po večletnem opazovanju ugotovili, da se krvni skupini M in N, prav tako kakor tudi prejšnje skupine A, B, AB in O, ne izpremenita, temveč ostaneta pri vsakem človeku stalni. Naravno, da so prejšnja odkritja zadobila takoj praktičen pomen, ker je z njihovo pomočjo mogoče ugotoviti z gotovostjo očetovstvo. Pri procesih za alimentacije so ta odkritja praktično uporabljali; krvne skupine A in B je bilo namreč dovolj, da se kri zmeša z drugo človeško krvjo. Kri skupine A ima tvarino »anti-B«, ki razkroji B. Na drugi strani ima kri skupine B tvarino anti-A, ki razkroji kri A. Povsem tem je torej lahko ugotoviti pripadnost krvi ene izmed skupin A, B, AB in O v nekaj minutah, in sicer s pomočjo človeškega seruma. Kri, ki jo razkroji serum B, mora pripadati skupini A in narobe.

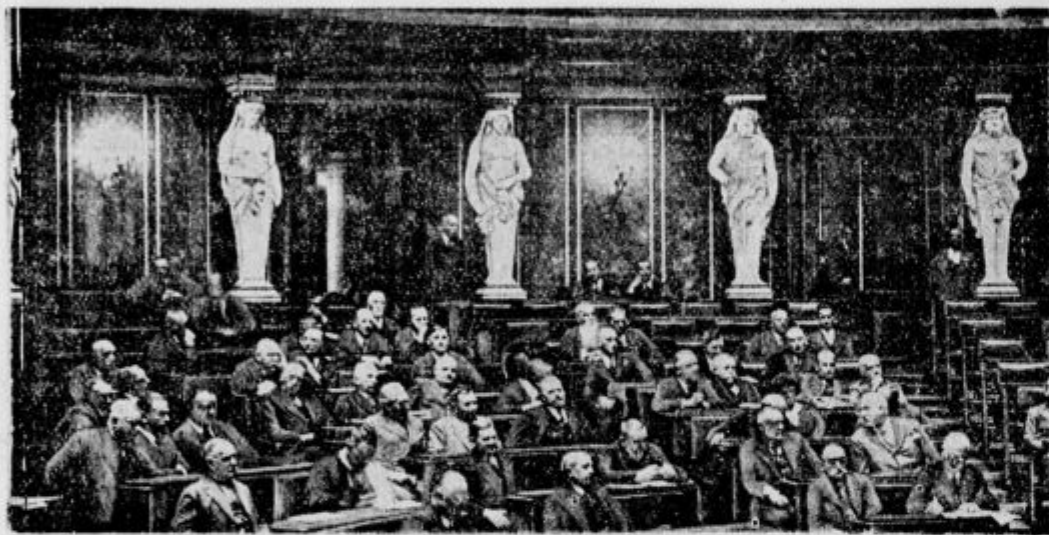
Pri novih krvnih skupinah M in N ni temu tako. Čudno, tu človeška kri ne vsebuje anti-tvarin, torej ne anti-M in ne anti-N; obe krvni skupini lahko mešamo, ne da bi kri razkrojila. Iz tega je tudi razvidno, zakaj skupini M in N ne igrata pri transfuziji krvi nikake vloge. Medtem, ko transfuzija krvi A v človeka krvne skupine B privede do hudega chocka, ker vsebuje kri A tvarino anti-B, ki razkroji kri B v krvi operiranega, lahko mirno

vbrizgnemo kri M v človeka N ali narobe kri N v človeka M. To zato, ker človeški krvi manjkata anti-M in anti-N.

Kako so torej odkrili obe krvni skupini? Domačemu zajcu so vbrizgnili človeško kri in čudno pokazalo se je, da se v zajčji krvi lahko stvorita anti-M in anti-N. Co torej hočemo ugotoviti, ali kak vzorec človeške krvi sodi v skupino M, N ali MN, moramo to kri zmešati s krvjo domačega zajca, ki so jo prej pripravili s krvjo M ali N. Le malo raziskovanih zavodov ima zajce, preparirane z anti-M in anti-N. In ti zavodi ne morejo proizvajati dovolj serumov, ker bi takšni serumji v kratkem zgubili svojo učinkovitost; to zaradi tega, ker jih ni mogoče prenašati.

Profesor dr. M. Eisler poroča v reviji »Wiener Klinische Wochenschrift« o zadnjih uspehih dunajskega Seroterapevtskega zavoda. Temu zavodu se je posrečilo po dolgi poizkusih izločiti iz krvi prepariranih zajcev vsa anti-telesa z izjemo anti-N, oziroma anti-M in te serume v najčistejši obliki posušiti ter pripraviti za prevoz, oziroma prenos. Zajčja kri je kvečjemu tri do štiri tedne ohranila svojo učinkovitost, medtem ko ohrani dunajski serum svojo moč najmanj eno leto. Če hočemo ta serum uporabiti, ga kratkoma raztopimo v vodi in zmešamo s krvnim vzorcem otrokove matere, otroka in namišljenega ali resničnega očeta. V mnogih primerih se uspešno uporablja serum dunajskega zavoda tudi tedaj, ko določevanje s skupinami A in B odpove.

Kot oče otroka MN, ki ima za mater M, pride v poštev samo mož N, po katerem je pač otrok podedoval skupino N v MN. Ali pa: mož M ne more nikdar biti oče otroka N, ker morajo njegovi otroci pokazati skupino M. Prof. Meixner, ki je izvedenec v teh zadevah pri sodišču v Innsbrucku, meni, da se s pomočjo teh odkritij posrečilo pri 31% primerov z vso gotovostjo ugotoviti očetovstvo.

To je bila zadnja seja avstrijskega parlamenta. Na tej seji je kancler Dollfuss dal izglasovati novo ustavo, ki pomeni konec parlamenta v dosedanjem smislu. Kdor količarko pozna avstrijsko zgodovino, ve, koliko burnih prizorov so videle te stene!

Angola - nova obljubljena dežela

Komisar Zveze narodov MacDonald, ki predseduje odboru za zaščito nemških beguncev, je v svojem odboru poročal o položaju nemških ubežnikov. Odboru je predsedoval lord Cecil. MacDonald je sporočil, da rabi odbor denarja, kajti število beguncev iz Nemčije nikakor ni upadlo. Danes znaša okoli 60 do 70.000. Judje še vedno prihajajo iz Nemčije, toda bolj mirno, navala ni več. Osrednji odbor velike židovske organizacije v Londonu je odposlal v Lisboto posebno delegacijo, ki naj bi se pogajala s portugalsko vlado, da bi dovolila naselitev židovskim družinam v zapadno afriški koloniji Angola. Odposlance bo predstavil portugalski poslanik v Londonu. Portugalska vlada bo v načelu pristala na prošnjo, vendar bi rada nekaj odškodnine za nove železnice, kanalizacijo, ceste in nove naselbine, ki jih namerava zgraditi. Zato zahteva okoli poldrugi milijon funtov. Prav tako zahteva portugalska vlada, da morajo naseljeni Zidje prositi za portugalsko državljanstvo in ostati

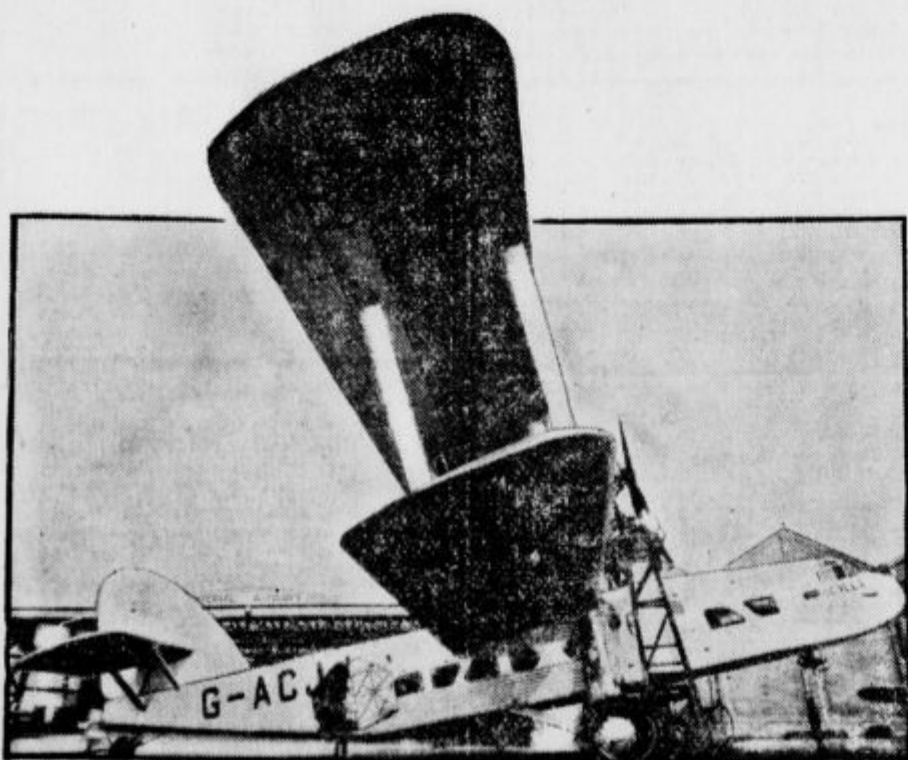
pod portugalsko oblastjo, ne da bi se za to vprašanje vtkala Zveza narodov. Podnebje v Angoli je znosljivo tudi za Evropece. V deželi je prostora za 5 milijonov Evropecev. Angola je dvakrat in pol večja kakor Nemčija. »Daily Herald« pristavlja, da bo v deželi dovolj prostora tudi za Jude iz Poljske, Avstrije in Romunije, če bodo prisiljeni izseliti se iz teh držav.

Praktično darilo

»Draga ženica, za god sem ti prinesel dve steklenici starega, izvrstnega vina.«
»Lepo, toda saj vendar veš, da nikdar ne pijem vina.«
»Nič zato, pil ga bom jaz, na tvoje zdravje!«

Podvig

»Da, dragi moj, prebil sem skozi življenje brez pare denarja, edinole s svojo inteligenco.«
»Torej ti sodiš med one, ki so z nič začeli.«

Največja jeklena ptica na svetu

To je največje prometno letalo na svetu. Imajo ga Angleži, ki so silno izpopolnili svoje letalstvo. Vzdeli so mu ime »Scylla«. Letalo lahko pelje 39 ljudi. Zenejo ga štiri motorji, izmed katerih ima vsak 600 konjskih sil. Vozilo bo med Londonom (Croydon) in evropsko celino.

Allons enfants de la Patrie ...

Prvi majnik je bil v Parizu precej buren. V nekaterih predmestjih je moralo nastopiti tudi vojaštvo. Na sliki vidimo, kako francoske čete korakajo skozi Pariz.

Indijski katoličani na poti v Jeruzalem in v Rim

Ganljivi prizori na ladji

V tem svetem letu so katoličani v Indiji organizirali veličastno romanje v Jeruzalem, v one kraje, kjer je živel in umrl naš Odrašenik, in k svetemu očetu v Rim, da mu tako izkažejo svojo zvesto sinovsko vdanost. Čeprav so bile že prej manjše skupine indijskih katoličanov v svetem mestu, je vendar to romanje po svoji številnosti — 180 romarjev — in važnosti edinstveno v zgodovini, kakor pripominja p. Thomas, direktor dnevnika »Catholic Leader« v Madrasu, ki je s svojim belgijskim jezuitom p. Le Tellier organiziral in vodil to romanje. Romarji so predstavljali skoraj vse indijske katoličane, ker so se rekrutirali iz 22 različnih škofij.

P. Thomas popisuje njihovo potovanje in vtise, ki so jih dobili na tem romanju, tako: »Prijatelji so nas spremlili na ladjo v Bombayu in ko je ta začela dvigati sidra, smo vsi skupaj zapeli pesem Sveti Devici in na koncu smo trikrat ponovili »Parce, Domine, populo Tuo!« Potem se je vrstilo posvajanje od onih, ki so ostali doma. Oči vseh so bile vlažne in ko se je parnik oddaljil od obrežja, je v pristanišču zavalovilo morje v slovo mahajočih rok in robcev. Počasi nam je izginjala pred očmi suha zemlja. Po pardnevni prijetni vožnji smo zagledali v daljavi obrežje Svete dežele. Bil je veličasten trenutek, ko je množica indijskih katoličanov prvič stopila na tla, kjer je živel in trpel naš Zveličar, in jih v glasni molitvi poljubljala.

V Jeruzalemu smo ostali dva dni in obiskali smo vse kraje, ki spominjajo na Gospoda. Nepozabni nam ostanejo vtisi, ki smo jih dobili, ko smo na isti poti, kjer je nosil Kristus svoj težki križ, molili pod vodstvom našega patra Le Tellierja križev pot. Od vseh strani so se zbirali Arabci in Judje in z občudovanjem opazovali »Hinde«, kakor so nas imenovali. V naslednjih dneh smo obiskali tudi Betlehem, nato smo se zopet vkrcali na ladjo in se odpeljali proti svetemu mestu Rimu, kamor so že tako dolgo hrepenele naše duševne oči.

Za časa svojega bivanja v Rimu so indijski

romarji s svojo zbranostjo in pobožnostjo napravili na vse najgloblji vtise. V Lateranski baziliki se je odigral ganljiv dogodek. Indijci so obiskali to cerkev, da zadobe svetleto odpuščanje, in tam so se srečali s škotskimi romarji, ki so jih prosili, ali se jim smejo pridružiti, da bi skupno z njimi molili za domovino. Indijski romarji so jim to prav radi ugodili, nakar so jim škoti predlagali, da bi vsi skupno zapeli Te Deum. Drugje so se jim pridružili francoski romarji, ki so bili ganjeni ob njihovi globoki in iskreni molitvi. Ko so Indijci v cerkvi »Al Gesù« obiskali oltar sv. Frančiška Ksaverija, je bil to dogodek, ki je privabil na stotine vernikov.

Ob odhodu iz Rima v severno Italijo in nato v Francijo je p. Thomas gotovo govoril vsem iz srca, ko je opisal občutek in vtise, ki so jih odnesli iz svetega mesta:

»Iz Rima jemljemo s seboj neminljive vtise in spomine. Rim ne pomeni samo vdanja Cerkev in discipline, temveč tudi ljubezen in dobroto od namestnika božjega. Solidarnost, enotnost in univerzalnost, pa tudi moč Cerkev nam je prišla tukaj v Rimu jasno v zavest. Vsi narodi sveta se tu sestajajo in tvorijo eno samo družino.

Doumeli smo pa tudi notranjo zvezo med Jeruzalemom in Rimom. V Jeruzalemu je bila zibelka krščanstva, Rim je postal njegovo središče in sedež namestnika božjega. V Koloseju in v katakombah smo bolje spoznali trpljenje in junaštvo mučencev kakor iz vseh knjig in pridig. Svetost in bogastvo katoliškega življenja se nam je javljala v velikem številu katoliških spomenikov v Rimu. Bili smo priče vznesenega navdušenja in pristrane pobožnosti naših bratov v Kristusu. Zato se vračamo z novim pogumom in gorečnostjo domov, kjer bomo delali za spreobrnitev milijonov Indijcev, ki še ne poznajo Kristusa. Upamo pa tudi, da bo naš obisk na zapadu mnogo pripomogel k temu, da se bodo katoličani še bolj aktivno udeleževali pri našem misijonskem stremljenju in delu.«

Prav gotovo veš (Čevlji in nogavice v zgodovini)

da sta bila pred 40 ali 50 leti oba čevlja, levi in desni povsem enaka: da so takrat lahko menjavali čevlje, ki jih moraš danes stalno nositi ali na desni ali na levi nogi;

da so takrat mogli izbirati samo med črnimi in rjavimi čevlji z 10 ali 15 gumbi;

da so še pred kratkim nosili samo volnene pletene nogavice;

da so bele nogavice nosili ob nedeljah, to je samo za praznike, da bi s tem pokazali tudi na zunaj spoštovanje do tega dne nasproti drugim, ko so nosili samo črne nogavice;

da je bilo treba 2 metra vrvice, da si je ženska zapela visoke škornje;

da je gospa rabila 10 minut, da si je takšne čevlje zapela in da se je s tem delom utrudila, še preden je šla na drugo delo;

da so poznali tudi škornje z gumbi, ki jih je bilo 30 ali še več na vsakem čevlju.

★

Komodnost

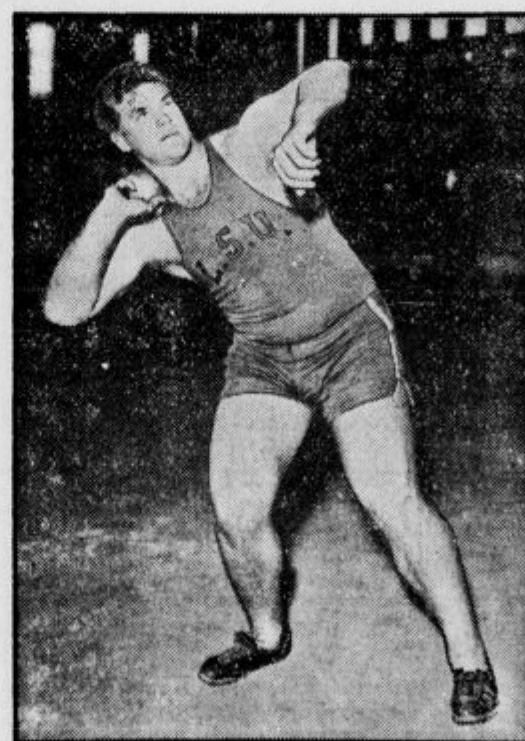
Tatova prideti po končanem poslu z bogatim plenom domov.

»Ali naj zdaj zračunava, koliko je neslo?«

»Ni treba, pojdiva raje spat; jutri bo itak vse natančno v časopisih.

Tako oriejo v Afriki

Američan Torrance je zboljšal rekord Lymanse za 32 centimetrov s tem, da je vrgel kroglo 16.80 m daleč.

Himalajska ekspedicija ima smolo

»Times« poroča iz Srinagarja, da se je morala nemška ekspedicija na Himalajo, ki jo vodi Merkl, ustaviti radi silnih nalivov. Poti je dež tako pokvaril, da niso mogli po njih hoditi nosači, ki jih je po številu 560. Merklava ekspedicija sestoji iz 14 članov, izmed katerih so trije Avstrijci in dva Angleži. Nemci bi radi prispeli na vrh Nanga Parbat, ki je visok 8000 m.

Prof. Dyhrenthurth vodi drugo ekspedicijo, ki sestoji iz 12 članov. Ta je v terek prispela v Srinagar. Namenjena je na ledenik Baltoro.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«

MALI OGLASI

V malih oglaših velja »saka beseda Din 1.—; žentovnjaški oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka peltina vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vsakovrstna **birmanska darila** od priprostitih do najfinjših, po znatno znižanih cenah pri tt.

F. M. Schmitt

Ljubljana
Pred škofijo 2 Lingerjeva 4
Pridite! Prepričajte se!

Službe iščejo

Gospodinja

srednje starosti, večša slovenščine in nemščine, poštena, zanesljiva, dobra kuharica, išče mesto k starejšemu, boljsemu gospodu ali zakoncu, najraje na deželo. Dopise upravi »Slovenca« pod šifro »Vestna« št. 5000. a

Vajenci

Mizarskega vajenca pridnega in poštenega — iščem za takoj. — Anton Zalokar, St. Vid nad Ljubljano. (v)

Vnajem

Zaprto skladišče oddam blizu carinarne. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ugodno« št. 4949. (n)

Prvovrst. restavracija se odda takoj v najem v kopalniškem kraju. Ponudbe pod št. 1/5023 upravi »Slovenca«. (n)

Obhajilne slike!

Približuje se doba prvih sv. obhajil, zato si dovoljujemo opozoriti pred gg kateheze na obhajilne slike, katerih imamo v dveh velikostih po približno 50 vzorcev. Cene so izjemno nizke, tako da si vsak lahko nabavi najfinjši vzorec.

Istotako nudimo edino le mi molitvenik »Pri Jezusu« v beli vezavi. Dobi se v okusni izdelavi ter v dveh izpeljavah, prva gladko bela, druga imitirana kot bisernica. Cena Din 30.—. Pri večjem odjemu popust!

Oglejte si zalogo!

H. NIČMAN - Ljubljana - Kopitarjeva 2

ZAHVALA

NAŠEGA DOBREGA

BERTLA

STE NAJISKRENEJE POČASTILI PRISRČNA HVALA

VSEM IN ZA VSE!

ZA MIR NJEGOVE DUŠE BOMO PROSILI V PONEDELJEK,

7. MAJA OB 7. ZJUTRAJ V CERKVI OO. FRANČISKANOV.

LJUBLJANA, DNE 4. MAJNIKA 1934.

SESTRE IN BRATJE JUGOVI.

Enosobno stanovanje parketirano, v novi hiši, oddam za 1. junij. Vodnikova cesta 17, Šiška. č

Posestva

Droben oglaš v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem, pač kupca ti s knjižico da.

Posestvo

v Spodnjem Velovlaku pri Ptuj, obstoječe iz stanovanjske hiše z dvema stanovanjema, gospodarskega poslopja, 14 orolov posestva, napredaj. (Eventuelno se odda tudi manj orolov pri hiši.) Razen tega se prodajo tudi posamezne parcele, kakor njive, travniki in gozdovi. — Pojasnila daje Brencić Alojz, Ptuj. (p)

Auto-motor

Šestsedežni auto takoj kupimo proti gotovini. Tudi rabljeni pridejo v poštev. Ponudbe pod »Gotovina« št. 4950 upravi »Slovenca« do 20. maja. (f)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal, a motorja bi znebil se rad, hrč kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjši inserat

Priložnostni nakup!

Večje število ležalnih stolov napredaj. Komad 25 dinarjev. Ussar, Plinarniška ulica 17 in Glavni trg 1. (f)

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri **A. & M. ZORMAN** Ljubljana, Stari trg 32

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje, nadalje

bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri trvdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast **CLAVEN**. — Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. Hrniak, lekarnar, Šiška

Varujte se potvor!

Radiotermalne, znane, za vse bolezni priporočljive

Šmarješke toplice 27 R

sprejemajo v predsezoni od 1. maja do 30. junija na 10 dnevno penzijo (3 krat dnevno dobra domača hrana, kopeli in zdravniški nasveti) za 400 Din. V glavni sezoni od 1. julija do 31. avgusta za 10 dni 500 Din za osebo.

UPRAVA KOPALIŠČA — NOVO MESTO

KUBANY-JEV MATE ČAJ

hrani ter kreča živce in mišice. — Telo postane odporno in z lahkoto premaga vse napore. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne ghta ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15.— ali pri zastopstvu: **Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Kraljeva c. 1**, ako pošljete v »Sprej Din 15.—. Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Zelo poceni

se oblečete pri **Preskerju**, Sv. Petra cesta 14

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki **Karl Prelog, Ljubljana**, Zidovska ul. in Stari trg

Najcenejša kurjava

so suhi bukovi kratko rezani odpadki od žage. Dostavlja tudi na dom. **Ivan Šiška, tovarna parket, Metelkova ulica 4**, Telefon št. 2244. (f)

Med

cvetlični, zajamčeno naraven, kante 30 kg 345 Din; sveža jajca 400 kom. 170 Din, 1440 kom. 590 Din — franko kupčeva postaja — razpošilja **G. Drechsler, Tuzla**. (f)

Kupimo

10 elektromotorjev kratkostičnih, od ½ PS do 3 PS, rabimo. Prosimo pismene ponudbe. **Tovarna Vidmar, Ljubljana** — Pred škofijo 19. (k)

Tračnice

za poljsko železnico, kupim. Ponudbe na l. Česenj, elektrarna, St. Vid nad Ljubljano. (k)

Sirite »Slovenca«!

Zelo ugoden nakup hotela

Na otoku Krku se prodaja potom sodne dražbe, ki se vrši dne **26. maja 1934 ob 9. uri** pri tamkajšnjem sodišču, Krk soba št. 5 prvovrsten hotel »Vila Lucija« v Aleksandrovcu s 24 sobami ter povsem opremljeno restavracijo z oskrbo 100 oseb. Hotel se nahaja v neposredni bližini kopalnice. Kupci, ki se zanimajo za nakup hotela, se vabijo, da se te dražbe udeležijo, ker kupec lahko takoj prične z obratovanjem.

Pojasnila daje iz prijaznosti »Hranilnica kmečkih občin« v Ljubljani Poštni predal 297.

Zelo ugoden nakup moderno urejenega hotela

Potom sodne dražbe se bode prodajal **28. maja 1934 ob pol 10. uri** pri sodišču v Radovljici soba št. 26 hotel »Olympic« na Bledu. Hotel je na novo zidan s 16 sobami, 3 lokali, 2 kuhinji, kopalnica, v sobah vodovod z mrzlo in toplo vodo, ter elektriko. Hotel stoji na najprometnejši točki ob jezeru, ter je krasen razgled z velikega balkona na jezero.

Pojasnila daje iz prijaznosti »Hranilnica kmečkih občin« v Ljubljani Poštni predal 297

TVRDKA

»VENUS«

OTVARJA DANES

nasproti glavne pošte
trgovino s foto-, parfumi,
kozmetiko in higijenskimi
potrebščinami

Samo svež in kvalitetni material!

Rekordna vožnja

Naslednje dni so zagrnil krov oblaki slikarjev, dekoraterjev, vstavljačev zreal. Naložili so za celo premoženje porcelana in srebrnine.

Nekega jutra je Davis velel pozvati Haynesa in mu dejal:

»Mi smo pripravljeni, kaj ne?«

»Skoro, poveljnik. Pravkar sem obhodil skladišča. Jeklene, debele konopljene vrvi, posmoljena jadrovin, držaji, vsi aparati in nadomestni orodje so že na svojih mestih. Jutri in pojutrašnjem bodo nalagali barvo. Vretena in vitli so v redu. Prepričan sem se, da priprave za spuščanje rešilnih čolnov dobro delujejo. Potrebujem še tri dni.«

»Imamo še mesec dni časa. In v strojnici?«

»S stroji se ne pečam.«

»Dobro vem. Pa ste videli?«

»Nalagajo blago. Videl sem Graysona, vodjo strojnikov.«

»Ga li poznate?«

»Ga li poznate?«

»Nekaj let sva plula skupaj na krovu »Avstralije«. Govori malo; je dober tovariš.«

»In glede strojev?«

»Izboren! Sijajen človek, s častniki je bil vedno v najboljših odnosih. Dobro se boste razumevali z njim.«

Hm, hm! Naj ostane, kjer je. Jaz ostanem, kjer sem. Sicer pa je skoro gofovo, da bomo za časa vožnje imeli na krovu inženjerja. Grayson ne bo svobodno delal, kar bi hotel. Ne ljubim preveč teh gospodov, ki pridejo na ladjo, ne da bi kaj vedeli o morju, ukazujejo v imenu Družbe in povsod vlikajo svoj nos. Ostal bo spodaj. Obvestil sem Jorgana.«

»In kaj je odgovoril?«

»Godrnjal je. Vsekakor sva se sporazumela.«

»Kateri častniki bodo na poveljniškem mostiču?«

»Gerard, tretji poročnik. Poznate ga. Pravkar je napravil izpit kapitana za dolge vožnje. Jaz sem ga izučil.«

»Vem.«

»Herwick, prvi poročnik.«

»O! je Haynes vzkliknil začudeno. »Herwick?«

»Ga poznate?«

»Da.«

»No, in —?«

Haynes se je v zadregi vlekkel za koeine v bradi.

»Jako dober častnik za vožnje.«

»Tako mi je rekel Jorgan.«

»Govori veliko. Veste to?«

»Z menoj ne bo veliko govoril. Z vami tudi ne, e?« je odvrnil Davis in ošinil Haynesa s hudomušnim pogledom. »Najmanj pa z Gerardom, ki je najbolj molčeče bitje, kar jih poznam.«

»Torej bo govoril z drugim poročnikom. Kdo bo to?«

»Ni še določeno. Sedaj grem pregledovat zemljevid in instrumente za krov ter dajati plovna navodila. Današnje jutro so namestili tri kronometre, moram pregledati njihov tek. Sestavl sem razvidnico nepravilnosti in seznam, ki sem ga napravil v teku poskusne vožnje. Ne vznemirjajte se! Medtem ko čakam na Herwickov prihod, se bom bavil z vsem, kar se nanaša na plovbo. Imate svoje mornarje?«

»Približno vse, ki sem zanje vprašal. Najboljšo posadko Družbe.«

»Ne zahtevam drugega, ko da odrinemo. Dovolj mi je tega letanja na vse strani, teh večnih pozivov k ravnatelju, kapitanu za posadke in uradnikom. Ali veste, da so hoteli napeljati telefonsko

zvezo od Družbe v mojo sobico? O, ne! Celo obisk nekega častnika sem sprejel. Naj živi morje in lahen piš vetra od zapada!«

Njegova želja se je izpolnila. Na dan odhoda je zapadnik, poln vlage, ki jo je nabral nad Irskim morjem, nizko nad dimniki vlačil kose razcefranih sivih oblakov. Mešali so se s črnimi in gostimi dimom parnikov in tovarov. Besen je divjal po ulicah, hlepeč, da bi zasledoval in obkrožil stolne radovednežev, ki so se napotili proti obrežju.

Na postaji so ob vratih železniških voz čakali škrlatno oblečeni slugi in sprejemali potnike, ki so jih spremljali v plohi pod ogromnimi dežniki do pripravljenih voz. Moštvo je gromadilo na vozniške kovčege in zaboje z mednarodnimi listki in jih prevajalo k tovrnim samovozilom.

Zenske so vpile in zahtevale svojo ročno prtljago, svoje psičke. Može so sledili nasačem in jih izpraševali po hotelu, kjer bi lahko dobro jedli, preden se vkrajo.

»Kosilo bo ob enajstih na krovu,« so tolmačili nastavljenici.

»Podajte se naravnost na krov! Poskrbljeno je za vse. Ni vam treba drugega, ko da sedete k mizi. Tudi vaša kopalnica je pripravljena!«

Zapriseženi nasači so preganjali postopače, ki so tu in tam pograbilili kovčeg, da bi zaslužili kak novec, in pobalini so si nabrali veliko zbirko cigaretnih koncev. Čuli so se sami kriki, kletvice, kliki, vzkliki, pretirani z živžgi odhajajočih lokomotiv in včasih sirene s hripavim tuljenjem, ki ga je prinašal zapadnik.

Dobro zaprti vozovi so odvažali potnike k potni pisarni, kjer so preobloženi uradniki pregledovali vozne listke, nato pa k parniku. Težka vozila so stresala hiše, si krčila pot skozi gnečo ljudi in risala blatne zvezde na izložbena okna. Na nabrež-

ju so morala počasneje voziti, ker jih je oklepala vedno gostejša množica mož in žena, uklenjena med ladjedelnice in električno železnico. Tedaj so zagledali potniki pred seboj mogočne obrise »Morske zvezde«.

Na krovu je Davis prebil dopoldne na poveljniškem mostiču, v stražnici in v prostoru, kjer je bilo nameščeno krmilo. Naročil je mornarju, ki je snažil okrove kompasov in usnje krmilnega navora ter z ljubeznivo drgnil položene mize, naj ne dovolijo vstopiti nikomur razen upravnikom in poveljniku moštva. Ta je pravkar prišel. Njegova okrogla postava je izpolnjevala vrata, mali dobrovoljnež je iskal Davisa.

»No, poveljnik, to je uspeh!«

»Uspeh je, Jorgan!«

Stala sta si nasproti, drug drugemu tako malo podobna kakor Don Quichotte in Sancho. Davis je krenil obraz, v katerega je bilo zarisan trdo delo zadnjih dni. Nasprotno je bilo Jorganovo lice okroglo in rdeče kakor kanadka in oči so se mu radostno svetile.

»Davis, ne držite se tako kislote!«

»Saj se ne držim kislote in nasmehi niso plačani. Vaše delo je danes dovršeno, moje se nadaljuje!«

»Upravni svet me je prosil, naj vam povem...«

»O, nikar ničevosti!«

»Dobro, nikakih ničevosti. Tukaj je pismo za vas. Moram vam ga izročiti. Čitali ga boste, kadar vam bo drago; takoj, če hočete. Ste prejeli vremenska poročila?«

»Sem. Naznanjen je pritisk na obrežju Irske, kar obeta precejšen veter na jugu, ki me ne bo več vznemirjal, ko enkrat objadam rtič Clear, kar bo nedvomno okrog polnoči. Ladje, ki so na visokem morju, javljajo valove in meglo, kakor običajno na Novi Fundlandski.«

»Normalno?«